

- ⊕ **Festivals:** Llum BCN
- ⊕ **Lletres:** Plaça del Llibre d'Alacant
- ⊕ **Exposicions:** 'Contracultura' a l'IVAM

ENTREVISTA MARIO MIRA 'ENS PAGUEN LES COLLITES A PREUS DE FA QUARANTA ANYS'

ENTREVISTA EMPAR MOLINER PERIODISTA I ESCRITORA

'En un futur no llunyà el coit heterosexual pot estar proscrit'

L'ARAVOT L'esquerra alternativa revoluciona Europa

Les onze contradiccions de Podem d'ençà que és al govern espanyol

CLAIRE BRETÉCHER SEMPRE

MERCÈ IBARZ

Agripina i la rebesàvia Zonzon, l'adolescent irada i la vella descreguda.

CB

La vidriòlica satirista francesa ha copsat els frustrats del 68 i les adolescents des dels anys pop. L'editorial que la va publicar en català faria bé de tornar-hi

M'adono del pas dels anys en moltes ocasions, moltíssimes, què us n'he de dir, ja us ho podeu imaginar. Però ho clisso més, fins a l'estupefacció i l'esbalaïment, quan veig que els mitjans de recent aparició, fets per gent molt més jove, d'ansies sovint crítiques, no saben ni qui eren ni què van fer –què han fet, perquè el treball queda per sempre, *forever*– autors ninotaires com Núria Pompeia, que es va morir un dia barceloní de Nadal de fa tres anys, ni, ara mateix, Claire Bretécher, que acaba de traspasar aquesta setmana a la capital francesa, i no fan notícia de la mort llur. Els mitjans de la meua generació, amb comptades excepcions, ni se'n recorden.

Si de cas, per a saber que s'han mort hem d'esperar algun obituari, aquest gènere periodístic maleït que no és pas pensat per a fer justícia, ni que sigui retrospectiva, sinó per a dir sense dir-ho i repetir-ho fins a l'atordiment que el millor artista, la millor artista, és l'artista mort, l'artista morta.

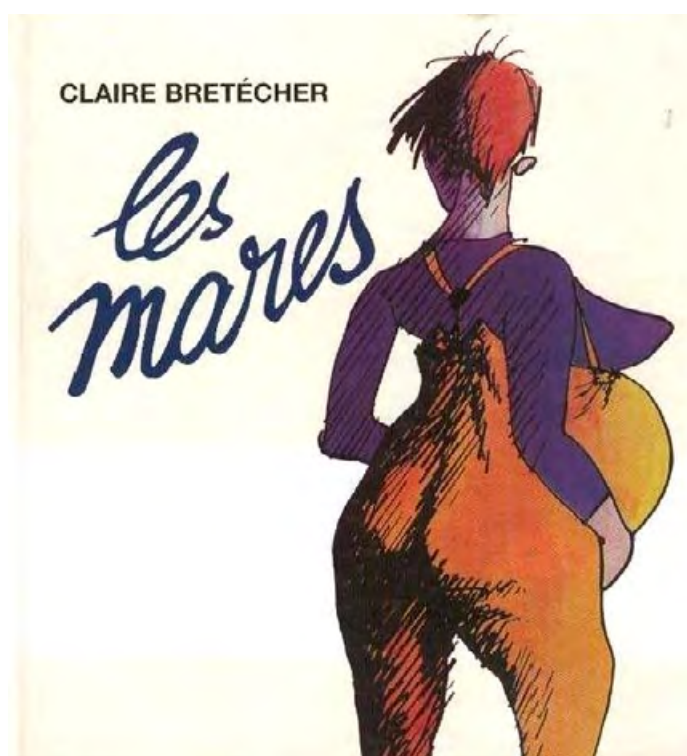
I això que el còmic i la novel·la gràfica són la rehòstia, avui, l'últim gruny de la moda editorial, i si són feministes, més encara.

Som-hi, em dic llavors, toca explicar-ho. No pas explicar què passa als mitjans, ni els nous ni els vells, ni menys encara a la xarxa, sinó, ara mateix, qui és la vidriòlica Claire Bretécher. Teresa d'Àvila, a qui va dedicar un llibre que va empenyar uns i altres, em guardi de fer-li una necrològica. Va per tu, Bretécher.

Nascuda a Nantes el 1940, a l'abril, dos mesos abans de l'ocupació nazi de la ciutat, era una dona de poques paraules, que podia proferir abruptament, i que rares vegades somreia als periodistes quan es va fer famosa i ho ha estat molt. Tenia l'aspecte atractiu de les joves dels seixanta i setanta que no deixen de ser-ho, tant et pot recordar la Françoise Hardy com la Jane Fonda. Però res de somriure i ser encara més lluminosa, no estava per punyetes. Un dia va dir en una entrevista, per tallar de pressa, que el còmic no és pas per a analfabets.

Tota la raó. Ara, això no priva l'altra cara de la frase: si la dius, és que saps massa bé que així és considerada la teva feina. Però l'important era això altre: que els seus lectors i lectores, que són molts i no l'han abandonada mai, no en són, d'analfabets. La segona meitat dels setanta i als vuitanta –aquests que ara es recuperen a tort i a dret, els desconcertants vuitanta!– les seves tires es republicaven en diverses llengües en revistes, també per aquí. Els seus llibres, igual. I així ha continuat, publicada i traduïda.

'Les mares', *El destí de la Mònica i Doctor Figuera*, metge de capçalera són tres títols seus de Beta Editorial de primers dels vuitanta (traducció d'Anna M. Palé i Sònia Niño), casa que a més va publicar, només en versió castellana, dos volums d'un dels grans personatges de la Bretécher, *Agripina* i *Las trifulcas de Agripina* (traducció d'Anna M. Palé). Amb *Agripina* marca pautes en el tractament de l'adolescència sense sentimentalismes ni clixés i la seva petja ha quedat certificada en sèrie de tele el 2001. En aquests llibres la Brétecher parla, com la

Coberta de 'Les mares', de Claire Bretécher.

CB

El còmic i la novel·la gràfica són la
rehòstia, avui, l'últim gruny de la moda
editorial, i si són feministes, més encara

Si fos Beta Editorial tornaria al mercat
aquests llibres capitals, no en dubtaria ni
un segon

Pompeia, de les dones normals i corrents d'una classe mitjana urbana i les sorprenents contradiccions dels anys pop.

Si fos Beta Editorial tornaria al mercat aquests llibres capitals, no en dubtaria ni un segon. Copsaven, copsen, l'aire dels temps des de llavors sense defallir. Si volen una floreta, diguem que els sociòlegs veneren la Bretécher. Roland Barthes la va qualificar, el 1976, de 'millor sociòloga de l'any' i un altre acadèmic de pes, Pierre Bourdieu, va dir que l'Agripina té una dimensió 'gairebé etnogràfica', i no deixa d'encertar-la.

'Les frustrés' (1973) és el seu primer llibre autoeditat. També per això la Bretécher compta, per haver-se sabut alliberar de la tirania editorial. No hem tingut *Els frustrats* en llibre (1973) però sí, com deia, les tires en revistes que reproduïen les originals d'aquesta sèrie nascuda a Le Nouvel Observateur, L'Obs, que en diuen en francès. Aquí hi rep tothom: els progres post-68, ells sobretot, i també elles, les feministes i els seus inevitables contrasentits. Havia començat el 1969 amb *Cellulite*, paròdia del conte de fades d'una princesa de físic ingrat que es desespera per trobar un príncep *charmant* malgrat la insistència del seu pare voluble i erotòman. Aviat té èxit i contribueix a definir l'època, que clava amb *Les frustrés*.

'El terme "bobos" [burgesos bohemis] no existia encara en la llengua corrent', reporta ara Frédéric Potet a Le Monde, 'però és ben bé d'ells que va *Les Frustrés*: intel·lectuals parisencs, militants d'esquerra, *soixante-huitards* retòrics, esnobs segurs de les seves conviccions i d'altres neurosis patètiques hi són dibuixats en viu per la seva ploma mullada en vidriol. Espartarrats en canapès insuficients per a suportar el pes dels seus egos, peroren sens fi sobre les seves nècies preocupacions i els seus sacsons evidents, l'educació de les criatures, la marxa del món mundial, tot amb un to peremptori realçat per tics de llenguatge. Jean Daniel, el patró de L'Obs, només li havia passat, a la satirista, aquesta consigna: 'Foti's de nosaltres cada setmana.'

La tornem a editar, senyors, senyores? 📖

RACISTES I COSMOPOLITES

OT BOU COSTA

«Tot al llarg de l'arenga, Erra explica que el fenomen de canviar de llengua danya el català, però ni una sola vegada no esmenta que és una actitud racista»

La polseguera que han dut les paraules d'Anna Erra al darrer ple del parlament prové de dues eres diferents: ella és responsable de l'una i víctima de l'altra. En un discurs erràtic i confús, la batllessa de Vic va presentar a la cambra la campanya antiracista 'No em canviïs la llengua', una iniciativa d'immigrants que viuen a Catalunya i que han après català, i de fills adoptats que el tenen de llengua materna, però que, denuncien, pel seu accent o pel seu aspecte físic, la resta de catalanoparlants solem adreçar-nos-hi en castellà, i sovint ens hi mantenim fins i tot després de sentir-los parlar en català. I és així. Passa.

Erra va parlar de Catalunya com una 'terra històricament d'immigració i d'acollida' i del català com 'un important valor d'integració i un element de cohesió social'. I es va plànyer que el costum de canviar al castellà perjudica la llengua: sense nous parlants, 'cada vegada serà més difícil que el català creixi'. Però el pinyol de la polèmica és que va parlar de 'catalans autòctons' i de gent 'que pel seu aspecte físic o pel seu nom no sembla catalana'. El propòsit d'Erra no és racista, com tampoc no ho és el fet de constatar diferències físiques ni de trets entre persones, ni l'evidència que hi ha catalans nascuts aquí i catalans que han nascut a fora. Però hi ha un problema de perspectiva.

El discurs s'encalla en la formulació, és una mica tèrbol, i Erra barreja i canvia. Primer diu que a alguns catalans n'hi ha uns altres que 'no els semblen catalans' i després apunta, directament, que són aquests altres catalans els qui 'no ho semblen'. De segur que Erra no creu que un marroquí no sigui català. Però aquest balanceig d'imprecisió il·lumina els seus prejudicis, que són probablement els de tots els blancs, i afegiu-m'hi. Potser si haguéssim de jugar-nos el sou sobre on ha nascut algú sí que ens fixaríem en el color de la pell, perquè la majoria de catalans tenim l'arbre genealògic arrelat a la península de fa centenars d'anys.

Però que la construcció en l'imaginari de la nostra societat sobre com és un català es basi en les xifres i la tradició és una barrera per a construir una catalanitat inclusiva, res-

Que la construcció en l'imaginari de la nostra societat sobre com és un català es basi en les xifres i la tradició és una barrera per a construir una catalanitat inclusiva, respectuosa i moderna

Tot aquest inventari de prejudicis camuflats fan saltar molt de pressa el vernís del racisme de la nostra societat, més que no pas el d'Anna Erra

pectuosa i moderna, i referma la percepció de marginalitat dels qui han nascut fora o són racialitzats. Per això és un problema i un tic racista acostumar-nos a dibuixar una línia entre qui sembla català i qui no ho sembla, encara que ho fem perquè ens traeix l'inconscient o perquè facilita la transmissió del missatge. I per això parlar d'autòctons és jugar amb foc i la terminologia és important. Erra no té cap pretensió racista, però la perspectiva del seu discurs en té un pòsit.

Això es prova amb un indicador claríssim. Tot al llarg de l'arenga, ella explica que el fenomen de canviar de llengua danya el català, però ni una sola vegada no esmenta que és una actitud racista. I mira que és l'esperit de la iniciativa, el que empeny els qui la promouen: explicar que adreçar-se en castellà a algú segons el seu aspecte és segregador, perquè transmet el missatge que l'interlocutor no forma part de la comunitat, i que a més no s'ho mereix o no hi està preparat, perquè no és capaç d'aprendre la llengua. Però Erra no en diu res, d'això. I tot aquest inventari de prejudicis camuflats fan saltar molt de pressa el vernís del racisme de la nostra societat, més que no pas el d'Anna Erra, a qui ni cal ni es pot pintar com una xenòfoba monstruosa, i és el que n'haurien pogut criticar els qui s'hi han abraonat.

Però no, i aquí ve l'altra pols. L'assalt de la dreta espanyolista va ser immediat, virulent i demolidor. Després de les ganyotes del dirigent del PP català Alejandro Fernández mentre la diputada llegia el discurs, la mateixa infraestructura mediàtica que va difondre que el president Torra era un racista es va afanyar a titular igual el discurs d'Erra, com si despullés una 'xenofòbia latent' pròpia de l'independentisme i focalitzada contra els espanyols. És clar, si no tens per objectiu maldar perquè el català es parli i sobrevisqui, aleshores t'ha de ser molt fàcil de graponejar unes paraules que ja vénen desendregades de regal, i no et cal ni fer creure que qui les diu impulsi una

Si no vols lluitar
perquè el català es
parli i sobrevisqui,
t'ha de ser molt
fàcil de graponejar
unes paraules
que ja vénen
desendregades de
regal

La llengua és la
millor arma dels
espanyolistes
que es fan passar
per cosmopolites
perquè no volen
reconèixer
obertament que són
nacionalistes

campanya segregacionista contra els descendents d'andalusos i d'extremenys. Tan sols atiant l'alarmisme i recuperant velles acusacions difuses ja ho sembla, i ja tens el xou muntat.

Res de nou. Ni PP, ni Vox ni Ciutadans no han amagat mai gaire que el seu anhel és una catalanitat castellanitzada, i per tant que desaparegui. Allò que d'entrada desentona i esberla la lògica, o la superfície de la lògica, és que els qui diuen defensar l'ús del català, a l'òrbita de socialistes i comuns, s'afegeixin a l'acarnissament contra Erra i l'equiparin a Abascal, la titllin de supremacista catalana i rebutgin la 'imposició' del català, com assenyalant una certa concepció purista i malaltissa de la catalanitat que, en realitat, no predica gairebé ningú. Ho fan perquè poden i, sobretot, perquè ja volen això: traçar una aura de criminalització al voltant de les polítiques en favor del català. Un model impositiu que faci retrocedir el castellà en certs espais a Catalunya és l'únic recurs que ens farà sobreviure. Però la llengua és la millor arma dels espanyolistes que es fan passar per cosmopolites perquè no volen o no poden reconèixer obertament que són nacionalistes d'una nació opressora.

El cosmopolitisme, aquesta certa idea de progressisme globalista, de pretesa obertura de mires que relega els conflictes nacionals a discrepàncies entre gent delirant que lluita per dos draps, el lema que la cosa moderna és parlar en castellà a l'altre, tot és una arma llancívola que ha pres el nacionalisme espanyol per fer-nos caure en el parany de renunciar a desarticlar tots els hàbits de subordinació lingüística. Fa molt de temps que els experts indiquen que en cap societat amb una situació de bilingüisme com la que tenim aquí no hi han sobreviscut totes dues llengües, sinó que sempre s'hi ha acabat imposant la forta, és a dir, la que té el suport militar, estatal i mediàtic. La majoria de sociolingüistes indiquen, a més, que la llengua no es perd quan no l'aprèn ningú, sinó quan els parlants deixen de parlar-la i d'ensenyar-la als fills. Combatre-ho, per cert, és un dels nuclis orgànics de 'No em canviïs la llengua'.

Josep Murgades, parafrasejant Joan Fuster, diu que 'tota discriminació lingüística que no sigui feta en favor de la llengua del país, serà feta en contra d'aquesta'. La progressia que emblaqueix l'estat predicant diàleg vol situar-nos en la contradicció de la imposició a nosaltres perquè si ells s'haguessin de situar davant l'evidència empírica i acadèmica que el bilingüisme mata, amb la urgència i mesures que se'n deriven, això els conduiria a l'elecció terminant de si prefereixen la mort del català o un retrocés parcial i localitzat de l'ús del castellà. I em fa l'efecte que aleshores triarien, encara que no ho diguessin, que es morís el català, i els cauria la mascareta i veuríem que rere el seu cosmopolitisme només hi ha una identitat disposada a deixar que un estat els faci la feina bruta oprimint i aniquilant.

PERÒ PER QUÈ A BARCELONA, SÍ, I A AMSTERDAM, NO?

JORDI GOULA

La suspensió del Mobile a Barcelona podria haver estat un dany col·lateral de la guerra comercial dels EUA i la Xina, emmarcat per un rerefons de por generalitzada real

‘A Sony hem estat seguint de prop l’evolució de la situació després del nou brot de coronavirus, que va ser declarat emergència mundial per l’Organització Mundial de la Salut el 30 de gener de 2020. Atès que concedim la màxima importància a la seguretat i el benestar dels nostres clients, socis, mitjans de comunicació i treballadors, hem pres la difícil decisió de retirar-nos de l’exposició i la participació en el MWC 2020 a Barcelona.’ Aquesta nota, l’enviava el gegant japonès dilluns passat a l’organització del Mobile a Barcelona. Mentrestant, uns quants quilòmetres al nord, a Amsterdam, la gent de Sony acabava de preparar els detalls del seu estand a la fira que s’inaugurava l’endemà. Es tractava de l’ISE, la fira més gran d’integració de sistemes audiovisuals del món. Precisament, un dels expositors de Sony reconeixia a l’agència Efe que els treballadors no entenien ‘la decisió d’anul·lar la participació en el MWC i, no obstant això, mantenir-se a l’ISE, si el risc de contagi pel coronavirus’ era ‘el mateix que podria haver-hi al congrés de Barcelona’. Un risc que, fins ara, no s’ha materialitzat ni a Amsterdam ni a Barcelona.

Aquí ens hem emmirallat ràpidament amb Amsterdam i per això ens ha costat d’entendre la decisió de suspendre el MWC, perquè a la capital holandesa, amb unes poques anul·lacions, tot anava prou bé. Fins i tot, diverses empreses, a més de l’esmentada Sony, eren presents allà i es donaven de baixa aquí, sempre per precaució de cara als treballadors, segons diuen totes les notes que s’han rebut. I dic que ens ha costat d’entendre perquè les raons que va donar la direcció a la conferència de premsa no van ser prou concloents per a molts, ni tan sols per a les autoritats d’aquí, que es van negar a fer-se coresponsables de la decisió. La raó era clara: no hi ha prou indicis del motiu esgrimit pel conseller delegat de GSMA, el senyor John Hoffman, perquè Barcelona ha fet els deures i no hi ha més risc aquí que el que pot haver-hi a l’aeroport d’Amsterdam o Frankfurt, per posar dos exemples europeus.

Mentrestant, a Madrid, sortien els brètols habituals recordant la perillositat addicional de la ciutat de Barcelona i, ja no cal dir-ho, la por que genera el procés. La veritat és que resulta tan absurd, que aquesta vegada han fet poc soroll. Una altra cosa és que la suspensió els hagi agradat més o menys, però aquesta ja és una altra història. Si Isabel Díaz Ayuso hagués estat calladeta fa uns dies... Però, com diu Jordi Basté, sembla que ens hem acostumat a veure i viure les relacions entre Barcelona i Madrid com si fossin les que hi ha entre les aficions del Barça i del Reial Madrid. I així anem tirant...

Des del meu punt de vista, l'explicació de la suspensió va més enllà del coronavirus. Hi ha hagut una confluència de tres factors que, al final, ha estat letal per a Barcelona, com podria haver passat a qualsevol altra ciutat. És evident que el virus és la primera raó. No en sabem res, encara, només que l'OMS va augmentar el nivell de risc de moderat a alt el 28 de gener, una decisió que va ajudar a encendre les alarmes arreu. El fet que l'OMS hagi demanat 'més claredat' en les diagnòstics de casos de coronavirus a la Xina aquest divendres tampoc no hi ajuda. I la manca de transparència del gegant asiàtic fa que circulin tota mena de rumors sobre la realitat del que es viu dins el país, molt més dramàtica que no diuen les informacions controlades pel govern. Això genera por a tot el món i ja es parla de la 'infodèmia', és a dir, que la por generada per la informació frena més decisions que el virus en si, que, de moment, només ha causat morts a la Xina, amb alguna excepció.

Això s'ha convertit en una raó de pes per a ajornar una sèrie d'esdeveniments a la Xina i a alguns llocs més del món. Però per què a Barcelona, sí i a Amsterdam, no? És lícit preguntar-nos-ho. Hi ha qui explica que perquè la fira d'Amsterdam començava l'11 de febrer i pràcticament no hi havia temps de canviar el pas. Però no és així. La coreana LG, per exemple,

Des del meu punt de vista, l'explicació de la suspensió va més enllà del coronavirus. ALBERT SALAMÉ

Per què Huawei tenia tant d'interès a ser-hi present que fins i tot havia posat en quarantena les persones que hi havien d'anar?

Empreses com Nokia i Sony, per exemple, a la mateixa nota de comiat feien menció específica que ja presentarien ells les seves novetats per altres canals fora del Mobile

va retirar-se d'una fira i de l'altra. I com ella, unes quantes més. El calendari és l'única raó? No m'ho sembla. Potser errem el tret. De fet, moltes empreses anaven a Barcelona i a Amsterdam, però amb parcel·les d'activitat molt diferents. 'L'ISE 2020 va destinat als professionals de l'audiovisual i promet noves solucions innovadores, accessoris emocionants per a l'espectacle, oportunitats enriquidores d'aprenentatge i grans possibilitats de networking. L'ISE es basa a establir connexions més fortes amb les persones, les tecnologies i la indústria en general', assenyalava fa poc Mike Blackman, director gerent de l'ISE 2020.

I el Mobile de Barcelona? La informació deia: 'Es donaran a conèixer les últimes tendències i avenços en comunicacions sense fils i mòbils, una indústria en canvi constant. Com en anteriors edicions, els diferents pavellons versaran sobre el present i el futur de la tecnologia mòbil. La secció Digital Planet tractarà sobre aplicacions de comunicació. Al NEXT Tech Hall es faran demostracions dels avenços d'avantguarda en intel·ligència artificial, drons, robòtica i realitat virtual. Al GSMA Innovation City 2020 es mostraran les innovacions del mercat mòbil, com el 5G i el IOT...' Com veieu, el catàleg és molt diferent. Aquí, hi entren aspectes tecnològics que tenen aplicacions molt diverses en camps estratègics de la geopolítica. Per què Huawei tenia tant d'interès a ser-hi present que fins i tot havia posat en quarantena les persones que hi havien d'anar? Què volia presentar al món des de Barcelona? Després que se n'anés Ericsson –potser l'empresa que ha fet més mal–, l'americana Cisco –la més important del sector de xarxes– va dir que tampoc no vindria. Poca estona després de saber la notícia, Albert Cuesta va piular: 'Ja només queda Huawei en el sector de xarxes.'

Cal recordar que Huawei és una empresa estigmatitzada pels EUA, acusada d'espionatge i que ha estat abandonada per proveïdors americans clau com Google i que, malgrat tot, havia dit que se'n sortiria. És probable que als americans no els interessés donar-li un aparador tan espectacular com el del Mobile i menys en el clima de guerra comercial que viuen els dos països. És aquest el motiu de fons de la suspensió? La llarga discussió en el si del comitè –format per vint-i-sis empreses i operadors de la indústria mòbil– que va precedir la decisió final va entrar en aquest terreny? No ho sabem, però com repeteix Josep Cuní, per tenir una mica de llum en aquests casos sempre cal començar per veure qui hi surt guanyant. En aquest cas, el guany no seria tangible, però podria ser important. Crec que el més correcte és veure-ho com una hipòtesi de treball, amb un percentatge de probabilitats de certesa que deixo al vostre criteri.

I hi ha un tercer aspecte del qual s'ha parlat poc. Empreses com Nokia i Sony, per exemple, a la mateixa nota de comiat feien menció específica que ja presentarien ells les seves no-

Vol dir això que el cost que els representa anar al Mobile ja no és tan interessant per als gegants mundials com uns anys enrere? Que l'època de vertigen en el canvi que vivim ha superat la necessitat del punt de trobada com l'entenem avui? No ho sabem

Sempre s'haurà perdut molt més que no puguem quantificar. Sobretot, en el si de moltes petites empreses tecnològiques que anaven a la fira a presentar-hi les seves novetats, que podien significar el seu 'ser o no ser' futur

vetats per altres canals fora del Mobile. I cal pensar que no són les úniques. Vol dir això que el cost que els representa anar al Mobile ja no és tan interessant per als gegants mundials com uns anys enrere? Que l'època de vertigen en el canvi que vivim ha superat la necessitat del punt de trobada com l'entenem avui? No ho sabem. Però també podria ser una hipòtesi plausible. Evidentment, tot són suposicions, però la suma de les dues últimes amb la coartada perfecta de la primera ens haurien de fer pensar una mica, a la vista de les contradiccions que s'han posat en solfa aquests dies amb les comparacions amb la fira d'Amsterdam.

Si les coses haguessin anat per aquest camí, Barcelona hauria estat la perdedora sense voler-ho. Per una vegada que l'ajuntament, la Generalitat i el govern de Madrid anaven a l'una! I que els taxistes i els transports públics ja no amenaçaven de fer vaga! I ara tots ens preguntem qui hi ha perdut més. Es donen xifres del que s'ha deixat de guanyar a la Fira, als hotels, restaurants, establiments d'oci nocturn, taxis, serveis interns de la fira... Però sempre s'haurà perdut molt més que no puguem quantificar. Sobretot, en el si de moltes petites empreses tecnològiques que anaven a la fira a presentar-hi les seves novetats, que podien significar el seu 'ser o no ser' futur, amb molt temps de feina, d'il·lusió i dedicació acumulats en un determinat producte. El fet de no poder-ho presentar no sabrem mai quant els ha costat... I no només en termes materials. 📺

Compte amb aquests tres de les comarques de Catalunya Nord: espiar hi vol dir, simplement, 'mirar' i una boina es diu gorra; i, sobretot, aneu alerta de no dir fer-se la punyeta, perquè a les comarques del nord manté el sentit originari, que és 'masturbar-se'

Si parlem d'animals, hem de saber que els gossos són cans tant a les Illes com a Catalunya Nord, i que les gosses illenques són cusses

ens astorem si algú diu que es pinta els morros, perquè és el terme habitual (i no pas irònic) per a referir-se als llavis, tant a les Illes com a Catalunya Nord. I si una illenca explica que ha sortit de casa sense calces vol dir, simplement, que no duu mitges. Quan algú a les Illes es tem d'alguna cosa és que se n'adona, no pas que té por.

També al País Valencià hi ha mots que pot confondre un principatí: alçar tant vol dir 'aixecar' com 'guardar'. Fem, a més de designar els excrements dels animals, es fa servir per anomenar les escombraries ('el camió del fem', per exemple). I encara l'adverbi debades, que significa 'inútilment', però també 'gratuit' ('La compra m'ha eixit debades').

Compte amb aquests tres de les comarques de Catalunya Nord: espiar hi vol dir, simplement, 'mirar' i una boina es diu gorra; i, sobretot, aneu alerta de no dir fer-se la punyeta, perquè a les comarques del nord manté el sentit originari, que és 'masturbar-se'. Encara, en aquest joc d'anants i vinents, 'fer malbé', a les Illes, és tudar, un verb que a Catalunya Nord vol dir 'apagar un foc o un llum'.

Els padrins són els avis, a Mallorca, a Eivissa i a molts indrets del Principat. Els nens són nins a les Illes i xiquets al País Valencià. Els nois, al·lots i xics, respectivament; ah, i al Rosselló, pallagos. Si un concho al Principat és un fadrí vell, a les Illes és un oncle. El llinatge a les Balears és l'estirp, com a tot arreu, però també hi vol dir 'cognom'. Si al Principat dirien 'Com te dius?', a les Illes sentiríem més Què noms? (del verb nòmer) i al País Valencià Com te diuen?

L'oratge, tant al País Valencià com en una àmplia franja del nord-occidental, és el 'temps atmosfèric'. És un mot que a VilaWeb fem servir amb naturalitat, per evitar l'ambigüitat de *temps*, tan polisèmic. Això mateix passa amb trellat, que els valencians no confonen amb 'sentit', com els principatins. De manera que l'olfacte és un sentit, però les coses

tenen trellat i si volem aclarir un afer n'hem de traure trellat.

Si ens llevem d'hora al País Valencià, començarem el dia enjorn i si som a les Illes el començarem dejorn. Havent dinat ve la vesprada al sud i l'horabaixa a Mallorca. I si una cosa no la podem fer ni avui ni demà la farem despús-demà; això si no és que ja la vam fer ahir o despús-ahir.

Quan els principatins rellisquen, els valencians esvaren i els illenques lleneguen (si pensem en les llenegues entendrem per què). Un misser a les Balears és un advocat i d'un paleta en diuen picapedrer (al Rosselló, pedrer).

Si parlem d'animals, hem de saber que els gossos són cans tant a les Illes com a Catalunya Nord, i que les gosses illenques són cusses i empaiten moixos (gats). La palaia és el terme genuí amb què a les Illes supleixen el castellanisme *llenguado* (vegeu-ne una documentada explicació **en aquest article** del doctor Jaume Corbera). I encara sense deixar el bestiar, recordem que la clòtxina valenciana no és tan sols una petxina grossa, sinó també un musclo i, figuradament, la vulva.

Hi ha mots que em tenen el cor robat, com els valencians bac ('caiguda o cop': caure un bac, pegar bacs, a bacs i redolons...), desficaci ('disbarat'), balafiar ('malgastar'), comboi ('diversió, gat-zara') i encabotar-se ('entossudir-se'). I si parlem de mots expressius, no em podeu negar l'encant de l'expressió de trucalembut ('de poc valor'), viva encara al Rosselló i també en comarques del sud dels Pirineus. I abans d'acabar deixem passar l'idò mallorquí ('doncs'), tan versàtil. O el nyas! valencià, que vol dir 'pren!', tot i que nyas, coca! és més aviat una expressió d'estranyesa o bé de satisfacció per la desgràcia d'altri, com aquell massa poc! que tant sentíem abans.

Parlant de recursos expressius, un altre dia haurem de dedicar-nos a les frases fetes i refranys, que n'hi ha de molt vius i molt divertits a tot el país. ■

CUIXART TÉ EL VIRUS DE LA SEDICIÓ

PERE MARTÍ

Jordi Cuixart arriba a la seva fàbrica. ALBERT SALAMÉ

La fiscalia que havia de controlar Pedro Sánchez continua posant traves a la sortida diürna dels presos polítics * El Consell aprova la llei de la funció pública menystenint les queixes pel català *** Més per Mallorca presenta les condicions per a donar suport a la llei educativa**

TEMA DEL DIA

Diàleg. L'intent del govern de Pedro Sánchez de desactivar el conflicte català amb la vaporosa proposta de diàleg que no s'acaba de concretar topa sistemàticament amb l'actuació de la justícia espanyola, que continua dinamitant qualsevol intent de rebaixar la tensió del conflicte. La voluntat de Sánchez respon a la necessitat de retenir els vots que va rebre d'ERC en la investidura per al pressupost de l'estat, que s'ha d'aprovar els mesos vinents. De moment, aquesta setmana el PSOE ha donat unes altres dues presidències de comissió del congrés als republicans, un gest que ha passat desapercebut mediàticament perquè les comissions són poc rellevants, però que revela la sintonia entre totes dues formacions. Aquesta legislatura, ERC tindrà les presidències de

les comissions d'Agricultura, d'Infància i d'Addiccions. Aquests gestos ajuden a fer passar l'estona mentre no arrenca la taula de diàleg, encallada, segons socialistes i republicans, perquè Junts per Catalunya i el president Quim Torra insisteixen a demanar un relator que el PSOE rebutja i ERC no veu necessari per a començar a dialogar.

Però mentre la política continua encallada, la repressió continua implacable, impulsada per la fiscalia, la que suposadament havia de controlar Dolores Delgado, flamant nova fiscal general de l'estat espanyol nomenada per Sánchez. La imatge de Jordi Cuixart tornant a la seva empresa ha remogut les vísceres de la fiscalia, que s'ha apressat a demanar a la jutgessa de vigilància penitenciària que revoqués les sortides entre setmana

La repressió continua implacable, impulsada per la fiscalia, la que suposadament havia de controlar Dolores Delgado, flamant nova fiscal general de l'estat espanyol nomenada per Sánchez

El fiscal demana que se sotmeti a un programa de tractament penitenciari específic sobre la sedició, com si li haguessin de reprogramar el cervell o sotmetre's a un tractament antivirus

que la presó dels Lledoners va autoritzar al president d'Òmnium Cultural. La demanda de la fiscalia no atura la sortida de la presó, però la posa en mans del jutge, que sí que pot aturar-la. La via del 100.2 és una mesura estrictament legal, prevista al reglament penitenciari, però la imatge de la llibertat, encara que sigui diürna i prou, els molesta. La fiscalia no vol fer justícia, vol fer venjança.

Tot i que aquesta vegada ja no parla directament de penediment, la fiscalia l'insinua quan assenyala que Cuixart 'no assumeix el caràcter delictiu dels fets que van ser objecte de condemna'. Cínicament, afegeix que les sortides per

a anar a treballar 'no tenen cap mena de relació amb el delicte pel qual l'intern compleix condemna, i no hi ha cap efecte en el seu tractament', com si fos un pres comú. Pel fiscal, cal que el president d'Òmnium se sotmeti a 'un programa de tractament penitenciari específic sobre la sedició', com si li haguessin de reprogramar el cervell o sotmetre's a un tractament antivirus.

A més de Cuixart, ja s'ha acordat que l'ex-presidenta del parlament Carme Forcadell, els ex-consellers Dolors Bassa i Joaquim Forn i l'ex-president de l'ANC Jordi Sánchez surtin per treballar o tenir cura de familiars. La decisió que adopti el jutge de vigilància penitenciària podria perjudicar-los. Mentrestant, el fiscal espanyol Javier Zaragoza ha lamentat públicament que els dirigents independentistes surtin de la presó, i ha acusat el Suprem de ser massa tou perquè en la sentència no els va aplicar la clàusula de seguretat que els obligava a complir la meitat de la condemna. Hi ha malestar a la fiscalia i Zaragoza ha amenaçat amb més moviments per a impedir aquests permisos, que no depenen del Suprem.

La repressió no afecta els presos i prou, sinó que es van obrint nous casos, com el que ha anunciat avui el jutge de l'Audiència espanyola, Manuel García Castellón, qui vol jutjar per un delicte d'encobriment els dos agents dels Mossos d'Esquadra que acompanyaven el president Carles Puigdemont quan va ser detingut a Alemanya. Una decisió absurda presa dos anys després, però que va en la línia venjativa d'un jutge que ja va destacar en la persecució dels CDR i que ara vol mantenir aquesta causa oberta, una vegada ha hagut d'arxivar la que va obrir contra Jami Matamala i Josep Alay, perquè no havien comès cap delicte. La qüestió és esgotar tots els recursos a l'abast per mantenir la repressió, que ara també se centra contra els participants en les convocatòries del desaparegut Tsunami. Més de 193 persones són investigades, principalment pels talls a la AP-7 a la Jonquera i a Salt.

El manteniment de la repressió és difícilment compatible amb el diàleg. Si realment l'estat espanyol tingués una voluntat clara de negociació, la primera cosa que hauria d'aturar és la repressió de l'aparell judicial i policíac que encara continua. Posar entrebancs a la sortida legal de la presó dels dirigents independentistes pot dificultar la creació de la taula de diàleg o deixar-la sense sentit, perquè es vulneren de manera escandalosa els drets d'una part. Els qui impedeixen el diàleg no són els qui demanen un relator que aixequi acta d'allò que s'acordi, sinó els qui mantenen la repressió contra l'independentisme per a evitar d'obrir una fase de distensió en el conflicte català.

MÉS QÜESTIONS

El Consell aprova la llei de la funció pública menystenint les queixes pel català. El ple del Consell ha aprovat el polèmic projecte de llei de la funció pública que desenvoluparà el requisit lingüístic. Un reglament posterior marcarà els nivells específics per a cada lloc segons la relació dels funcionaris amb la ciutadania, però ja no incorpora la disposició final que blindava la incorporació de la capacitació lingüística en català. Entitats com Escola Valenciana i Acció Cultural se n'havien queixat perquè entenien que el redactat final no blindava el català. Les entitats no entenen la decisió, perquè hi havia un 'amplíssim consens de les principals forces sindicals i entitats cíviques valencianes' per a incloure la competència lingüística. Per aquest motiu, han demanat una reunió amb el president, Ximo Puig, i confien que el projecte de llei serà esmenat durant la tramitació a les Corts. Segons el Consell, aquesta norma serà l'eina per a adaptar l'administració a les necessitats del segle XXI. Entre els objectius, hi ha potenciar la igualtat de gènere, rejevenir les plantilles i agilitar els processos selectius. El requisit lingüístic es desenvoluparà en un reglament a partir de la foto fixa que elaborarà una altra comissió d'experts. El projecte estableix un termini d'un any per a regular aquesta acreditació, després de

l'informe favorable de la Direcció General de Política Lingüística. L'objectiu del Consell és garantir l'atenció en les dues llengües oficials i compensar els dèficits que encara presenta el coneixement i l'ús del català per fer efectiu el dret recollit a l'estatut que qualsevol persona pugui dirigir-se i ser atesa en qualsevol dels dos idiomes.

La Generalitat negocia el traspàs de la Rodalia vinculat al finançament. La

LA XIFRA
1.426 morts ha causat el coronavirus, segons l'últim balanç de la Comissió Provincial de Salut de la província de Hubei

comissió mixta entre la Generalitat i el Ministeri de Transports espanyol ha fet la primera reunió per a analitzar i establir les bases per a la transferència del servei de Rodalia. L'objectiu és posar en marxa el pla de xoc que va anunciar el ministre espanyol José Luis Ábalos en el marc del Pla de Rodalia del País Valencià. La reunió s'ha fet a la conselleria de Política Territorial i ha estat presidida pel conseller Arcadi España i pel secretari d'estat de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, Pedro Saura. El president de la Generalitat, Ximo Puig, ja va anunciar que no acceptarien parlar de la transferència si no anava acompanyada de recursos suficients. Puig va admetre que aquests últims anys hi havia hagut una aposta per l'alta velocitat en detriment de la rodalia, que ha anat veient-se descapitalitzada dels mitjans materials i humans i que acumula retards i problemes permanents. Per això, el govern condiona el traspàs al fet que vagi acompanyat de la dotació econòmica corresponent. El problema de la Rodalia ve de lluny. Només el 2019 es van anul·lar 7.593 trens de rodalia i de mitjana distància al País Valencià, vora 2.000 més que l'any anterior. Aquests últims cinc anys, els combois suprimits han superat els 20.500.

Més per Mallorca presenta les condicions per a donar suport a la llei educativa. El coordinador de Més per Mallorca, Antoni Noguera, ha presentat el 'Decàleg per una llei educativa', un document de 'mínims irrenunciables' que servirà de punt de partida per a negociar l'avantprojecte de llei presentat pel govern. Noguera ha explicat que la nova llei havia de tenir en compte els nostres trets diferencials com a poble al mateix temps que havia de ser una eina d'integració per als nouvinguts. Més, que forma part del govern, demana que la llei tingui un finançament adequat per a desenvolupar un model de qualitat, gratuït i universal. El text també ha d'assegurar que, com a mínim, el 50% de les matèries no lingüístiques es facin en català i que la llengua catalana

sigui l'única llengua vehicular de l'ensenyament. En aquest context, Noguera ha defensat una escola pública i laica, com a garant de la igualtat d'oportunitats, la lluita contra els desequilibris i l'adequada atenció a la diversitat i la cohesió social. Finalment, ha recordat que l'augment important d'alumnes que hi havia hagut any rere any feia que hi hagués endarreriments pel que fa a les infraestructures i que s'havien de revisar.

El president del Tribunal de Corts veu enrarit el clima judicial a Andorra. El magistrat i president del Tribunal de Corts, Josep Maria Pijuan, ha renovat el càrrec per als sis anys vinents, juntament amb la magistrada del Tribunal Superior de Justícia, Fátima Ramírez. 'Últimament a Andorra s'ha enrarit molt l'ambient judicial amb certs sectors de l'advocacia, amb certs procediments. Moltes recusacions, molts incidents, moltes querelles criminals... Això no ho he vist mai a Espanya i he estat vint-i-cinc anys a l'Audiència de Barcelona', ha dit Pijuan. Per la seva part, Ramírez ha destacat que aquests darrers dos anys el volum de feina s'havia incrementat d'un 70%, arran de la modificació de competències del Tribunal Superior. Tant Pijuan com Ramírez han fet una valoració positiva de la seva trajectòria professional al país.

LA XIFRA

1.426 morts ha causat el coronavirus, segons l'últim balanç de la Comissió Provincial de Salut de la província de Hubei. És una xifra superior als 1.380 que diu la Comissió Nacional de Salut que han mort en tota la Xina.

TAL DIA COM AVUI

El 14 de febrer de 1912, va néixer Joan Pujol i García, Garbo, agent doble catalano-britànic que fou clau en l'èxit del desembarcament de Normandia. Va passar informació falsa als alemanys del lloc i data exactes on s'havia de fer el desembarcament l'any 1944 i va aconseguir d'enganyar Hitler.

Garbo. WIKIMEDIA COMMONS

MARIO MIRA

‘Ens paguen les collites a preus de fa quaranta anys’

Parlem amb el batlle d'Otos, i llaurador de professió, sobre la indignació dels agricultors i ramaders

CEDIDA

REDACCIÓ

Uns mil tractors i vint mil persones van ocupar els carrers del centre de València per demanar que s'aturés el maltractament contra l'agricultura i la ramaderia. Trecents quilòmetres al nord, a Lleida, uns centenars de tractors més feien igual pels carrers de la capital del Segrià. El sentiment d'indignació entre el sector fa mesos que és creixent. Els acords de lliure comerç signats per la Unió Europea amb països tercers permeten a les grans cadenes de distribució i als intermediaris de collar agricultors i ramaders amb preus cada volta més baixos. Sovint, fins i tot, per sota del preu de cost. Parlem de tot això amb Mario Mira, batlle d'Otos i llaurador de professió.

—Per què heu sortit a protestar?

—Perquè la situació de l'agricultura i la ramaderia ja fa anys que és dolenta, però ara ja podem dir que és fatal. Les collites no serveixen per a res. A la meua zona, a la comarca de la Vall d'Albaida, la campanya de la fruita d'estiu va ser desastrosa; després va venir el caqui, que aquí se'n cultiva molt, i va ser un altre desastre total; la campanya de l'oli ha tornat a ser pèssima; i la dels cítrics no tan dolenta com la de l'any passat, però perquè hi havia menys producció.

—Per què són dolentes?

—Perquè els preus són ruïnosos. Les collites es paguen a preus de fa quaranta anys. Al llaurador li és més car produir, perquè els productes que s'utilitzen al camp pugen cada any, però els preus que es paguen pel gènere que produïm són més baixos. Ni tan sols es mantenen. I ha arribat un moment en què el cost de producció de molts cultius és més elevat que allò que el llaurador cobra una volta es fan les liquidacions. Una pancarta resumia exactament això que passa: 'Del camp no es pot viure, però dels llauradors sí'. I és això, molta gent, com els intermediaris, s'enriqueix a partir de nosaltres.

—On el preu no baixa és al supermercat.
—No, allà puja cada any, i a vegades és pels núvols. En canvi, a nosaltres cada volta ens costa més viure del camp. I el camp és cultura, no ha de ser un esport de risc. Som moneda de canvi en tots els acords que es tanquen a Europa amb països tercers.

—De fet, el PP, Vox, Ciutadans i PSOE han votat a favor de l'acord comercial amb el Vietnam i que això pot fer perillar el sector de l'arròs del País Valencià i el Delta de l'Ebre.

—Doncs sí, això dificultarà els cultius d'arròs, entre més. Fa dos anys, es va signar el tractat de lliure mercat amb Sud-àfrica, que va enfonsar molt els cítrics. Perquè comencen a porta cítrics de Sud-àfrica a l'agost i al setembre, i ho fan a preus més baixos. En canvi, aquí la campanya de la collita no comença fins a l'hivern.

—Què cultiveu?

—Tinc un poc de tot. Cítrics, caquis, albercocs i olives.

—I a quant ho venen ara, en comparació amb fa anys?

—En la campanya del darrer estiu, vàrem cobrar l'albercoc a uns 30-40 cèntims el quilogram. Recorde que fa uns quinze anys cobràvem aquest preu, o fins i tot més. La campanya passada, la cooperativa del poble del costat no tenia manera de vendre la producció de prunes a un preu digne. Van demanar als socis que deixassen perdre la collita i els van pagar divuit cèntims el quilogram perquè no ho perdessin tot. A voltes, intermediaris i cadenes de distribució es posen d'acord per marcar preus. O bé abaixen preus com a mesura de reclam, i els posen fins i tot a preu de cost.

—Us ha molestat la presència de polítics a la manifestació?

—A mi no m'ha agradat veure Isabel Bonig del PP ni Toni Cantó, perquè són els primers que ahir van signar el tractat amb el Vietnam, i fa dos

Uns mil tractors i vint mil persones van ocupar els carrers del centre de València per demanar que s'aturés el maltractament contra l'agricultura i la ramaderia. EFE

anys amb Sud-àfrica. Això vol dir que només han vingut a fer-se la fotografia. Són uns hipòcrites. També m'ha molestat veure els de Vox i altres grups d'extrema dreta com Espanya 2000.

—La solució requereix que el govern reguli els preus des de l'origen?

—Sí. Marcar uns mínims i que, per exemple, un quilo de taronges no es puga cobrar a més de quinze o vint cèntims. Ja fa anys que ho demanem i no sé si és que no ens prenen seriosament, però ara veuen que hi ha moltes manifestacions i la gent protesta. Jo vaig a totes les manifestacions de llauradors gairebé, i no n'havia vist cap de tan gran com aquesta darrera a València. Esperem que siga un punt d'inflexió. ■

A nosaltres cada volta ens costa més viure del camp. I el camp és cultura, no ha de ser un esport de risc

EMPAR MOLINER

‘En un futur no llunyà el coit heterosexual pot estar proscrit’

Entrevista a l'escriptora, que acaba de publicar *‘És que abans no érem així’* (Columna)

ADIVA KOENIGSBERG

ANDREU BARNILS

Empar Moliner (1966) acaba de publicar llibre nou. *És que abans no érem així* (Columna) són 233 planes dividides en onze contes contundents, amb uns protagonistes de duresa més que considerable. Moliner desplega un realisme cru i grans diàlegs, però aquesta vegada també hi ha un punt d'humor evident. Articulista molt llegida als diaris, i escoltada a la ràdio, l'escriptora Empar Moliner parla en aquesta entrevista del seu nou llibre, de tècniques narratives, d'autors que l'han influït i de la infantesa perduda. Cita VilaWeb a Sant Cugat del Vallès.

— **Les protagonistes del llibre són dones vivint duresa. Desesperació. Cruesa.**

— Em surt això. I en aquest llibre, crec, hi ha més humor que en l'últim. Però sí, hi ha la depressió de sempre. Això que no falti, sobretot. Però he tingut ganes de divertir-me. I m'agrada quan m'expliqueu que rieu en segons quin paràgraf. M'agrada molt.

— **La majoria de les protagonistes, dones.**

— Jo mai m'hi fixo, si els protagonistes són homes o dones. És totalment casualitat. La majoria dels contes són dones, sí. Però no tots. Per exemple, en el conte distòpic el protagonista és un home.

— **Conte distòpic?**

— Sóc una gran fan del realisme. Podria dir, fins i tot, que m'agrada el costumisme, fins al punt que un dels contes, en un apartat, l'he dedicat a Josep Maria Folch i Torres, rei del costumisme. Jo vaig aprendre a llegir amb ell. Però ara he fet un conte distòpic, sobre un món no llunyà on algunes pràctiques sexuals ja són proscries. Per exemple, el coit heterosexual. En un futur no llunyà el coit heterosexual pot estar proscrit. I aquí el protagonista és un home, regidor d'un partit. L'home lliga amb una noia i ella li diu: digues-me puta. I ell respon: No! No t'ho puc dir! La cosa políticament correcta, tu. El coit heterosexual proscrit

*Qualsevol parella
(home home,
dona dona, dona
home, un trio)
acaba sucumbint
a les misèries
matrimonials*

*Com més cotilles et
poses, més creatiu ets*

és una distopia que podria arribar. Hi ha una altra història en què explico una baralla matrimonial i el protagonista podria ser un home o una dona. El lector pot triar. Perquè a mi m'agrada explicar que qualsevol parella (home home, dona dona, dona home, un trio) acaba sucumbint a les misèries matrimonials.

—Quan escriviu?

—Escric quan es fa de dia. De sis a vuit del matí. Amb un ordinador amb la pantalla molt gran i del qual no sé la marca. Prenc notes en llibretes que la gent em regala.

—Per què escriu, l'Empar Moliner?

—Hi ha respostes que han donat escriptors, a la vida, que m'agraden, tot i que poden ser mentida: escric perquè no ho puc evitar. Escric perquè m'estimin. Jo escric, potser, perquè hi ha coses del món que em sorprenen tant, em flipen tant, que necessito compartir-les.

—Sánchez Piñol diu que les escoles d'escriptura a Catalunya són necessàries i molt útils.

—Té raó, en Piñol. A Amèrica els grans autors han estat professors d'escoles d'escriptura. I han sortit de l'escola d'escriptura. Carver n'és un. Aquí hi ha l'Ateneu, amb la Mercedes Abad, que em sembla molt bona professora. Jo ara amb el diari Ara faig dos minicursos de tres hores sobre escriure.

—I què hi explicareu?

—Que allò que expliquem, en el fons, tant se val. La qüestió fonamental és qui ho explica. No és el mateix una primera persona que una tercera persona. Què té de maca la primera persona? Que el narrador no és omniscient. No ho sap tot. I que pots fer un narrador poc de fiar. Et pot estar mentint. És la tesi d'El que queda del dia, de Kazuo Ishiguro. Que ben fet!

—I la tercera persona?

—Jo en faig servir una d'una mica falsa, que no és gaire neutra, sinó amb intenció. Falsament et poses en el cap del

personatge que interactua. Els escriptors que m'és m'agraden fan això.

—Consells per a escriure?

—Com més cotilles et poses, més creatiu ets. Si et diuen 'escriu el que vulguis' et pots quedar en blanc. Si et posen una cotilla ('escriu un personatge que fa una cosa i diu la contrària'), pum! Mil idees.

—Com es fa un bon diàleg?

—Escoltant molt. Que no sempre vagi a barraca. Que no siguin frases perfectes i acabades. I que els personatges repeteixin clixés. 'És que jo i la tecnologia...' Jo sempre hi poso clixés, als diàlegs.

—Quins noms de personatge feu servir, als contes?

—Com que jo tinc un nom lleig, em costa molt de posar personatges de la meua generació que siguin bonics. Quan veig novel·les amb protagonistes que es diuen Júlia sempre penso, apa, un altre nom bonic. Jo poso Mari Carme, Montserrat.

—A quina llibreria aneu?

—Casa Usher, al carrer Santaló de Barcelona, entre d'altres. Amb el llibreter d'abans érem molt fans, tots dos, de Denis Johnson. Ara s'ha mort. Fins i tot vam fer un taller literari de Denis Johnson.

—Qui us ha ensenyat a escriure?

—El meu professor ha estat llegir amb intensitat. He après llegint. Mercè Rodoreda m'agrada molt i no escriuria mai com ella. Però és molt interessant copiar-la. Jo ho faig. A vegades quan no sé què fer copio finals de capítol de Mercè Rodoreda. N'aprèn les cadències. Que bona que és. Quina cadència. La Víctor Català té un llenguatge col·loquial que flipes. La copio a vegades. O Cheever. Aquest potser és l'autor que m'agrada més. Novel·les, més que contes. L'he de llegir en original, però amb la traducció al costat. Salinger el puc llegir més en anglès. El vigilant del camp de sègol. Mira, pell de gallina. Només pel títol, i pel que significa, em poso a plorar. L'home recollint nens,

Va passar un grup de teatre pel poble i me'n vaig anar amb ells

ADIVA KOENIGSBERG

a mig camp de sègol, perquè els nens no caiguin pel barranc. Meravellós. De Salinger, n'he llegit les biografies. Les biografies m'agraden molt. La que va fer Martin Amis sobre el seu pare, per exemple, *Experiències*, és molt interessant. Explica el pare, Kingsley Amis, escriptor bevedor. I explica que els darrers dies de la seva vida, amb la màquina d'escriure, només escrivia la paraula gavines. Gavines. Gavines.

—**I el pare d'Empar Moliner, qui era?**

—Mon pare anava entrant i sortint de la presó. Deutes. Fa dos Nadals que es va morir. Ja podem escriure-ho. Al final de la vida vaig tenir-hi bon rotllo, però al començament no va ser un pare fàcil. Jo me'n vaig anar de casa corrents amb disset anys. Era una tela, el meu pare. Ell es va anar fent gran, jo també, i un dia vaig pensar: no vull que es mori sense haver-ho arreglat, tot això. Va conèixer la filla i l'Àlex. I de tant en tant venia a casa.

—**I d'on venia, el vostre pare?**

—El meu avi era un republicà menja-capellans brutal. Sempre parlava de la República. Em posava la Internacional. I el meu pare era el seu fill únic, i va ser molt franquista. Tenia un rellotge amb la cara de Franco. La meva mare es va enamorar d'ell al Centre Moral de Gràcia. La meva mare era una dona de casa seva. Treballava a Gallina Blanca, i quan es va casar va deixar la feina. Som sis germans. Jo sóc la gran. Tot nois menys jo.

—**I a casa el vostre pare, quins llibres hi havia?**

—Els del meu avi, de Josep Maria Folch i Torres. Eren al galliner. Al poble tenia la biblioteca que m'anava passant llibres. Però de seguida em va quedar petit. Per a mi, la descoberta va ser Bukowski. Que fort, aquest, quan el vaig llegir. Els poemes de Bukowski són emocionants. És un humanista. Passa que amb Bukowski hi ha tot el porno i és un autor molt mal llegit. Quan van traduir *La mà-*

quina de cardar (que vaig lluitar perquè li posessin cardar) en vaig fer un pròleg. Per explicar que està mal llegit. Ell és l'autor que dic, això, això.

—**De nena lectora a nena estudiant?**

—No. Vaig deixar-ho a tercer de BUP. No vaig fer ni COU. Vaig fotre el camp de casa. Va passar un grup de teatre pel poble i me'n vaig anar amb ells. La Fari-nera. Vam fer d'esquàters a Gallecs. Tot el hippisme de la comarca estava allà. Dels disset anys als vint-i-cinc, allà. Fèiem el pallasso amunt i avall. Faig tota una vida d'amunt i avall fins als trenta, fins que publico el meu primer llibre de contes, el 1999. Trenta-tres anys. Però diria que faig vida d'excessos fins que en tinc trenta-nou i sóc mare. A partir del llibre de contes, em van anar sortint seccions a la ràdio i a la televisió. Aleshores pagaven millor. I amb un article la setmana i dues seccions, podies trampejar. Mira si han canviat, les coses.

Les onze contradiccions de Podem d'ençà que és al govern espanyol

Podem L'entrada d'Unides Podem al govern de coalició amb el PSOE ha comportat renúncies cabdals de la formació

REDACCIÓ

Només han passat sis anys, però sembla que n'hagin passat quinze, des d'aquella nit electoral del maig del 2014 quan una formació desconeguda i covada entre tertúlies i facultats madrilenyes de polítiques, com caiguda del cel, va esdevenir la quarta força espanyola amb cinc diputats al Parlament Europeu. El desembre de l'any següent, hi havia eleccions a l'estat espanyol, que arrossegava quatre anys d'una majoria absoluta de Mariano Rajoy, i els mitjans i les enquestes començaven a albirar una esquerra del bipartidisme, però amb Esquerra Unida i UPyD en lloc de Podem i Ciutadans. El secretari general de la formació estrella, Pablo Iglesias, predicava un discurs duríssim contra els bancs, 'la casta' política i la gestió de la crisi econòmica. Amb l'impuls de la mobilització del 15-M, declamava que s'havia d'arrabassar la sobirania als bancs i les altes fortunes, si calia, 'amb una moneda nova', perquè 'aquest euro' no servia.

Exigien una auditoria pública del deute per a reestructurar-lo i no pagar les

parts que s'haguessin 'contret de manera il·legítima'; la derogació de l'article 135 de la constitució espanyola, que obliga l'estat a complir el dèficit; la prohibició dels acomiadaments en empreses amb beneficis; la supressió de les empreses de treball temporal i de l'aforament; una moratòria del deute hipotecari dels habitatges de famílies amb dificultats; la paralització immediata de tots els desnonaments de primers habitatges i locals de petits empresaris; sancions a les multinacionals que no paguin els seus impostos a Espanya. Aspiracions que s'han esmicolat o relegat pel camí.

No tan sols el contingut era diferent, aleshores. També ho era el to, la cultura política que pretenien traspuar. 'En el moment que ens assemblem mínimament a la "casta", som morts', deia Iglesias. 'És un perill que, després de quatre anys, em vegin com un més.' 'Vaig felicitar Pedro Sánchez quan va guanyar les primàries per a ser secretari general del PSOE i no em va contestar.' 'Això passa perquè no ens suporten', deia a Jordi Évole en una entrevista. 'Si algun dia arribes a governar i t'adones que tot allò que havies promès al teu programa electoral no ho pots fer, què passarà?' 'Hauria

Pablo Iglesias i Pedro Sánchez s'abracen. EFE

Pablo Iglesias, al congrés espanyol. EFE

de dimitir', sentenciava, arruïant les celles.

Han canviat moltes coses. L'experiència de govern amb les batllies de Barcelona i Madrid, una incursió al congrés espanyol molt més tímida que no preveien al principi, la consulta del 9-N, el suport dels socialistes a Rajoy, el cop intern contra Sánchez, el referèndum d'independència, el 155, la presó, l'exili. Tot plegat, capgirat, ha anat emmotllant l'esquerra espanyola, i a la formació morada parlen d'adaptació a les circumstàncies. Iglesias és avui el vice-president segon de Sánchez. 'Fer política és navegar entre contradiccions', es defensa. Aquí n'hem comptades onze des que, fa poc més d'un mes, Podem va arribar al govern espanyol.

L'abstenció al 155 digital

Abans que Sánchez fos investit, però quan ja s'havia fet públic l'acord de govern entre els socialistes i Podem,

l'executiu espanyol va aprovar el decret de la llei mordassa digital 'contra la república digital catalana' amb els vots de PP, Ciutadans i l'abstenció de Podem. L'objectiu del govern espanyol era impedir que el govern de la Generalitat de Catalunya pogués obrir pàgines web amb el servidor d'internet a l'estranger com a mesura de protecció davant la justícia espanyola. El corrent dels Anticapitalistes del partit d'Iglesias, que finalment l'han abandonat, va considerar la decisió 'vergonyosa' i lamentava que Podem col·laborés a 'retallar drets i garanties democràtiques'. Iglesias havia criticat la proposta socialista molt durament durant la campanya electoral, dient-ne que era 'posar portes al camp'. El decret aprovat amb el suport de Podem permetrà al govern espanyol de tallar internet en situacions que 'puguin afectar l'ordre públic, la seguretat pública i la seguretat nacional'.

El nomenament de Dolores Delgado

Quan Dolores Delgado encara era ministra de Justícia del primer govern Sánchez, l'ex-comissari Villarejo va fer públics els àudios d'un dinar que havia tingut amb ella i Baltasar Garzón i que contenien declaracions molt polèmiques de la socialista. Titllava de 'marieta' Fernando Grande Marlaska i feia broma amb l'ús de prostíbuls dels seus companys de feina. Iglesias va demanar que dimitís. 'Tot allò que representa el món de Villarejo és brutícia, deixalles. Qualsevol polític que es barregi amb això s'hauria d'allunyar de la funció pública, que ha de ser noble', va afirmar Iglesias, sense pèls a la llengua. El govern de què forma part va nomenar Delgado fiscal general de l'estat, i ell va sortir a defensar-la: 'Va demanar perdó i va demostrar el seu compromís contra les clavegueres.' I hi va afegir: 'Qual-

sevol jutge té ideologia.' Anys enrere, a més, el seu partit havia criticat formalment que els càrrecs judicials d'alt rang es nomenessin a dit.

Arraconament al govern

Un cop anunciat el pacte de govern de coalició, també restaven antigues i evaporades aquelles pretensions d'Iglesias en les negociacions de la legislatura anterior, quan va presentar a Sánchez la seva pròpia proposta de composició del govern, en què el socialista era president i ell, vice-president únic. Aquesta vegada es va informar ràpidament que el càrrec d'Iglesias aniria un rang per sota de Carmen Calvo, qui continuaria de vice-presidenta, i que encara n'hi hauria una més, l'econòmica, amb Nadia Calviño al capdavant. Podem tindria, a més d'Iglesias, quatre ministres, gairebé una quarta part dels disset socialistes que hi havia aleshores. Però un cop segellada la investidura, Sánchez va afegir una quarta vice-presidència, per a Teresa Ribera, i sis ministres més, amb l'executiu més nombrós d'ençà de Suárez, gairebé diluint la presència de Podem. A més, Treball, el baluard més influent de Podem, es quedava sense les competències decisives en seguretat social, per a la qual havia creat un ministeri nou encarregat a José Luis Escrivà, un perfil tecnòcrata i socioliberal. Ell no era l'únic a la dreta del PSOE: la mateixa Calviño havia estat directora general de Pressupostos de la Comissió Europea de Juncker, on Iglesias volia Alexis Tsipras, i havia estat pre-candidata a la

També va causar discrepàncies internes l'aplaudiment que els ministres de Podem van fer al discurs del rei espanyol a la cambra baixa per a inaugurar la legislatura

presidència del Banc Central Europeu.

Tezanos repeteix

Un altre dels qui ha repetit és José Félix Tezanos, a la presidència del CIS, l'òrgan que s'encarrega de fer els estudis d'opinió pública a l'estat. Tezanos va protagonitzar la legislatura passada una campanya severa de l'oposició espanyola, que el considera imparcial per la seva militància al PSOE. De fet, havia format part de la comissió federal del partit fins al dia que va assumir el nou càrrec. Iglesias no només l'havia criticat, dient que 'el CIS no és patrimoni del partit que governa', sinó que el va denunciar davant la JEC per 'declaracions inacceptables i partidistes'. Sánchez l'ha tornat a nomenar perquè continuï al capdavant de l'òrgan i ara Podem hi ha donat suport.

L'aplaudiment al rei espanyol

També va causar discrepàncies internes l'aplaudiment que els ministres de Podem van fer al discurs del rei espanyol a la cambra baixa per a inaugurar la legislatura. No ho havien fet cap de les vegades anteriors, en què Iglesias havia qualificat els discursos de 'decebedors'. Aquesta vegada, el portaveu de la

formació, Pablo Echenique, va considerar que Felipe VI havia estat 'valent', cosa que va costar la desaprovació dels Anticapitalistes, que en un piulet es demanaven: 'Voleu dir que no se us escapa de les mans?'

L'expedient de 'Billy el Nen'

La junta de portaveus del congrés espanyol va vetar que el govern hagués de publicar el full de serveis de l'inspector de la Brigada Político-Social Juan Antonio González Pacheco, també conegut pel seu sobrenom de torturador, 'Billy el Nen', amb els vots previsibles del PP, Vox, Ciutadans i PSOE, però també el de Podem, tot i que la legislatura passada Pablo Iglesias va demanar que li retiressin les condecoracions. Fins i tot, va plorar a l'hemicicle mentre recordava a l'ex-ministre Zoido les tortures de 'Billy el Nen'. Després van rectificar, van aduir un 'error' de plantejament jurídic i ara hi han votat a favor.

Matisar la derogació de la reforma laboral

Després d'haver promès una vegada i una altra que derogarien la reforma laboral del govern de Rajoy quan fossin al poder –la qual diuen que 'ha desconstruït el món laboral com el coneixíem'–, la

ministra de Podem amb més poder al govern espanyol, la gallega Yolanda Díaz, militant del Partit Comunista, va assegurar en una entrevista al diari El País: 'La reforma laboral no es pot derogar del tot' perquè això 'seria irresponsable'. També afirma que 'no tindria cap sentit tornar a una situació com la d'abans del 2012', tot i que ella i el govern continuen emprant el terme 'derogació' i la planifiquen en dues fases.

Guaidó, de colpista a 'un actor important de l'oposició'

Podem també s'ha entrebancat en una de les polèmiques que fa setmanes que acla-para la premsa espanyola, la reunió secreta del ministre José Luis Ábalos amb la vice-presidenta veneçolana Delcy Rodríguez, a l'aeroport de Barajas, i la posterior visita a Espanya de l'autodenominat president encarregat de Veneçuela, Juan Guaidó. Fa un any, a Podem l'anomenaven 'colpista'. En una entrevista recent, però, Iglesias va dir que era un 'actor important de l'oposició'.

L'assumpció del 155

Després d'una oposició retòrica ferma contra el 155 durant les hores més delicades del procés, Iglesias ha canviat de parer. Tot i que després ho va matisar, Iglesias va respondre, en una entrevista a Antena 3, a la pregunta de si donaria suport al 155 en un govern de coalició amb el PSOE: 'Clarament, nosaltres ja hem dit que, tot i que teníem una posició de diàleg, acceptarem la llei i la posició de lideratge del PSOE.'

L'adeu al referèndum

Tot i que hi va haver un daltabaix en la campanya electoral per a les eleccions espanyoles del 28 d'abril, perquè Podem havia exclòs el referèndum d'autodeterminació de les seves propostes programàtiques, els dirigents del partit es van afanyar a rectificar. Però amb l'entrada a un gabinet capitanejat pel PSOE, i amb la decisió d'Iglesias i Podem de tancar files amb 'el lideratge del PSOE' en qüestions espinoses com el 155, Podem ha assumit la rígida determinació de Pedro Sánchez, que una vegada i una altra ha promès que no permetrà cap referèndum pactat amb Catalunya.

Cap ministeri de Plurinacionalitat

El 2016, l'any que Ciutadans i PSOE van presentar la seva proposta de pacte 'reformista i de progrés' per a desallotjar Rajoy, ja quadraven els comptes per a una aritmètica parlamentària que podria haver fet president Sánchez dos anys abans, amb Podem i els independentistes catalans. Sánchez ho va temptejar, però l'estat profund se li va abraonar i el van acabar fent fora de la secretaria general del partit. En aquells temps, Iglesias exigia un 'Ministeri de Plurinacionalitat' per a Xavi Domènech que s'encarregués de l'organització d'un referèndum. Ara no tan sols han renunciat al referèndum, sinó que la defensa de la plurinacionalitat ha quedat en segon pla i l'aposta d'un executiu estèticament amable amb Catalunya, sembla que també. ■

L'esquerra alternativa revoluciona Europa

L'Aravot Les formacions de l'esquerra alternativa han ocupat en molts llocs l'espai que havien deixat els partits socialdemòcrates tradicionals

SEDA HAKOBYAN I ALEXANDRE SOLANO

La victòria del Sinn Féin ha sacsejat el sistema polític de la República d'Irlanda, que històricament havia estat dominat per dos partits de centre-dreta. Fins fa poc era un partit minoritari al sud, però aquesta vegada ha pogut concentrar el vot d'esquerres, arran de l'enfonsament dels laboristes, i ha esdevingut la primera força electoral.

El canvi no és pas anecdòtic ni aïllat, sinó que a diversos estats d'Europa l'esquerra alternativa, històricament minoritària, ha passat a dominar l'espai progressista.

Mentrestant, els socialdemòcrates han anat perdent suport. Dues dècades enrere, tretze dels quinze estats de la Unió Europea eren governats per partits de l'Aliança Progressista de Socialistes i Demòcrates (S&D); actualment, encapçalen set dels vint-i-set executius i han perdut les cinc darreres eleccions europees per darrere dels populars.

La incapacitat d'encarar la crisi del 2008 és una de les claus d'aquest enfonsament. La dreta va atribuir-la a un malbaratament dels recursos per part de l'estat i va aplicar mesures com ara privatitzacions o la desregulació del mercat laboral. En canvi, els socialdemòcrates, sense gaires idees, van defensar els serveis de l'estat del benestar i alhora van mirar de controlar el dèficit i el deute. La solució que van proposar va ser augmentar els impostos als més rics –que s'havia tendit a reduir–los per evitar la fugida

de capital– i lluitar contra el frau fiscal.

Les propostes no van rutllar prou bé, fet que ha reforçat l'esquerra alternativa arreu. Un estat que ha consolidat la substitució de la principal força d'esquerres és Grècia. La coalició Syriza, en sis anys, va passar de ser minoritària (4,6%) a obtenir el poder. A les eleccions de l'any passat, tot i perdre el govern, va aconseguir el 32% dels vots; en canvi, els socialdemòcrates del PASOK van fer el camí invers: es van quedar amb el 8%, malgrat presentar-se coalitzats amb diverses formacions.

En estats com ara Xipre l'esquerra alternativa ja era la referència i a l'estat francès el canvi sembla que ja ha

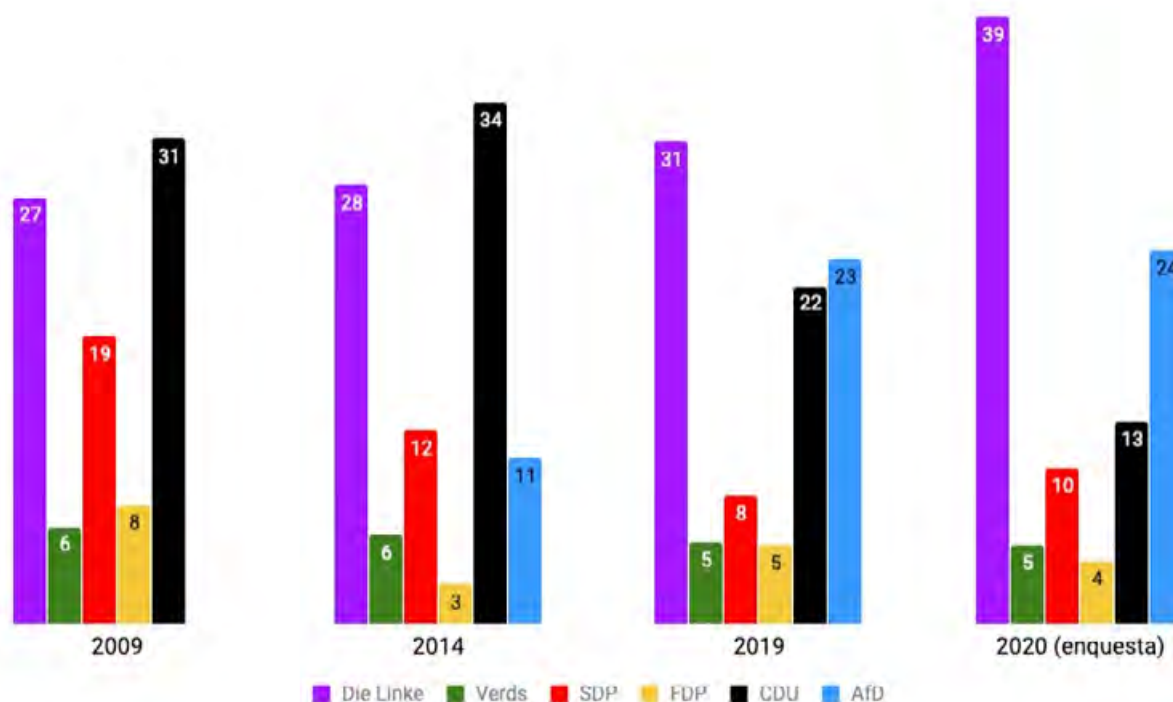
La incapacitat d'encarar la crisi del 2008 és una de les claus de l'enfonsament de la socialdemocràcia

començat: la coalició dels ecologistes d'esquerres amb els sobiranistes (13,5%) va superar amb escreix la llista dels socialistes a les europees (6,2%); i a les presidencials la candidatura de la França Insubmissa també va quedar molt més endavant.

En aquesta dinàmica, s'hi destaca la crisi de Túrquia de la setmana passada. L'extrema dreta hi va fer costat als liberals i la CDU de Merkel per evitar un president de Die Linke i les direccions federals han forçat la repetició electoral. Die Linke sembla que en serà el gran beneficiat, perquè

Mary Lou McDonald, candidata del Sinn Féin, celebra la victòria electoral. EFE

Resultats electorals i enquesta més recent de les eleccions a Turíngia (Alemanya). vw

si a l'octubre va aconseguir poc menys d'un terç dels vots, ara els sonatges li atorguen fins al 40%.

L'estat de Turíngia no és representatiu d'Alemanya, però el procés de substitució de la socialdemocràcia sembla que serà un fet a les eleccions federals vinents. L'SPD va ser segona força el 2017, amb el 21% dels vots, i Die Linke i els Verds van sumar el 18%. Ara els sonatges de les eleccions de l'any que ve indiquen que l'SPD pot obtenir un 14% dels vots, i Die Linke i els Verds prop del 30%.

Una nova onada internacional?

En aquest context polític, hi ha tres factors que poden acabar d'accelerar la tendència de l'esquerra alternativa. El primer, la victòria de Bernie Sanders, una de les candidatures més ben situades a les eleccions del novembre als

L'estat de Turíngia no és representatiu d'Alemanya, però el procés de substitució de la socialdemocràcia sembla que serà un fet a les eleccions federals vinents

Estats Units. De la mateixa manera que Donald Trump ha provocat una onada populista que ha dut al poder Jair Bolsonaro i ha reforçat polítics com ara Narendra Modi, Matteo Salvini i Marine Le Pen, una victòria de Sanders pot originar una contraonada progressista.

El segon factor és el futur del laborisme al Regne Unit. Més enllà de les formacions que han substituït els partits socialdemòcrates, trobem el cas del tomb social dels laboristes, encapçalats per Jeremy Corbyn, que han trencat el relat de la 'tercera via' de Blair i han tornat a l'antiga socialdemocràcia. A Alemanya, hi ha nous lideratges, com el de Saskia Esken i Norbert Walter-Borjans, de l'ala més esquerrana, al capdavant de l'SPD. I a l'estat francès, els socialistes també han seguit un procés de refundació que s'ha traduït en la formació de

coalicions d'esquerres a les municipals del mes vinent.

Després de la derrota electoral al Regne Unit, avui se sabran els candidats definitius a substituir el cap dels laboristes. La pugna serà a grans trets entre Rebecca Long-Bailey, socialista i amb una línia continuista, i Keir Starmer, que vol tornar a posicions més centristes i moderades. La votació influirà en el rumb de partit, però també més enllà de les seves fronteres.

Finalment, el futur d'Itàlia, amb l'ombra del retorn de Salvini, pot ser important. El darrer factor és com es reorganitza l'espai de l'esquerra i si pot vèncer la Lliga Nord a les urnes. El gran referent, més enllà d'experiències locals, com la de Luigi de Magistris a Nàpols, és el Partit Democràtic, l'antic Partit Comunista Italià, que ara manté posicions de centre-esquerra.

L'esquerra alternativa també ha destacat pel fet de ser l'espai que més mostres de solidaritat ha tingut amb el procés català i més n'ha denunciat la repressió

Tanmateix, ha sorgit el Moviment de les Sardines, que fou clau per a aturar Matteo Salvini a les darreres eleccions regionals d'Emília-Romanya, havent activat molts votants d'esquerrers descontents amb els partits. El moviment farà un congrés nacional el 14 i 15 de març i, malgrat que no vol ser un partit, hi ha sondatges que assenyalen que podria obtenir més d'un 10% dels vots.

De quina manera aquest moviment encara les eleccions regionals vinents, en regions com ara la Toscana, Calàbria i el Vènet, pot ser clau per a influir en un canvi de rumb en la política italiana, amb l'ombra constant de Salvini. Una opció pot ser el carrer, com fins ara; també pot fer el salt a la política, crear una estructura estable com a grup de pressió o simplement desaparèixer, com han fet molts altres abans.

Una influència que creix

Entre els partits de l'esquerra alternativa, trobem que hi ha formacions que, amb un resultat sense precedents, han assumit quotes de poder que no havien tingut fins ara.

Un cas és el de Portugal, on la 'geringonça' entre els socialistes i el Bloc d'Esquerrers i la CDU va donar lloc al primer acord d'aquesta mena i un gir progressista al país. A Dinamarca, l'Aliança

Roja-Verda forma part de l'actual govern, igual com passa amb Finlàndia amb l'Aliança d'Esquerra, si bé en aquests estats les col·laboracions d'aquesta mena són més freqüent.

On no hi havia hagut cap pacte d'esquerrers fins ara és a l'estat espanyol. Podem hi ha format part del primer govern de coalició de després de la dictadura franquista. Els socialistes, lluny dels resultats d'abans de la crisi, quan tenien prop de cent seixanta escons, no han tingut més remei que accedir-hi.

De fet, dels set estats on manen els socialdemòcrates, només en un, Malta, governen amb majoria absoluta. A la resta, la majoria són amb pactes: l'estat espanyol, Portugal, tres estats nòrdics (Suècia, Finlàndia i Dinamarca), on governen o bé tenen pactes esporàdics, i Eslovàquia, on van pactar amb el Partit Nacional Eslovac, considerat d'extrema dreta.

El sobiranisme d'esquerrers s'afegeix a la tendència

L'esquerra alternativa, més deslligada de les estructures de poder, també ha destacat pel fet de ser l'espai que més mostres de solidaritat ha tingut amb el procés català i més n'ha denunciat la repressió.

En són exemples el Sinn Féin, amb les mostres de solidaritat; Die Linke, fent costat a Puigdemont quan s'enfron-

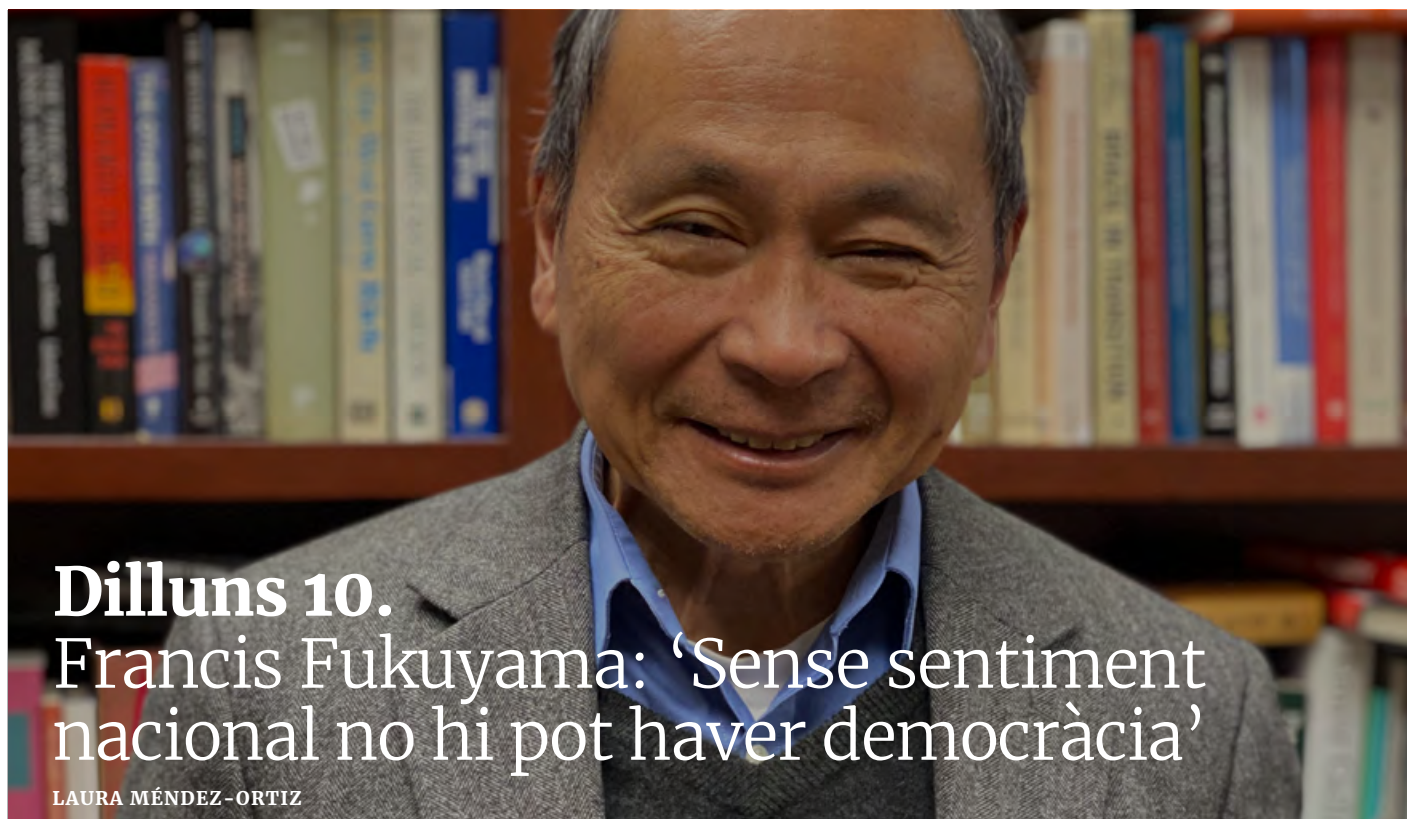
tava a un procés d'extradició a Alemanya; el Bloc d'Esquerrers portuguès posant el referèndum explícitament al programa electoral; les mostres de solidaritat de l'esquerra alternativa francesa; l'oferta del Partit Comunista francès d'incloure presos polítics a les llistes; els verds que van defensar la pertinença de Puigdemont i Comín al grup europeu; i els manifestos que s'han publicat amb desenes de càrrecs electes d'aquestes formacions.

L'augment, paral·lelament, també és present entre els partits sobiranistes d'esquerrers, amb les millors xifres que hagin tingut mai. En deu anys, el Partit Nacional Escocès (SNP) domina Escòcia en detriment dels laboristes, ERC també s'ha consolidat com un dels principals partits de Catalunya –en gran manera, gràcies a l'absorció de part de l'electorat socialista més sobiranista– i la CUP ha consolidat la representació parlamentària.

El BNG ha recuperat el diputat i pot doblar escons al parlament gallec, els sobiranistes corsos governen a l'illa, amb Jean-Guy Talamoni, de Corsica Libera, com a president de l'assemblea, i l'esquerra basca ha aconseguit per primera vegada un grup propi al congrés espanyol i té unes bones expectatives amb vista a les eleccions del 5 d'abril. ■

7 DIES

{ La selecció de la setmana { 10-14 de febrer

Dilluns 10.
Francis Fukuyama: 'Sense sentiment nacional no hi pot haver democràcia'

LAURA MÉNDEZ-ORTIZ

Dimecres 12.

Aura Roig: 'Amb molt pocs diners salvem vides'

ADIVA KOENIGSBERG

Dimarts 11.

Per què el Sinn Féin ha guanyat les eleccions irlandeses?

EFE

Es pot denunciar el TC al Tribunal d'Estrasburg?

TEDH El Tribunal Constitucional espanyol és l'últim escull perquè els presos polítics accedeixin a la justícia europea

ROGER GRAELLS FONT

El Tribunal Constitucional espanyol (TC) és l'últim escull per als presoners polítics abans de demanar Espanya al Tribunal Europeu dels Drets Humans (TEDH). Els advocats van enllestint els recursos d'empara que presentaran contra la sentència del Tribunal Suprem espanyol, en què al·legaran vulneracions de drets fonamentals durant la fase d'instrucció i el judici. Fins que el TC no els resolgui, no s'acabarà la via del dret

intern i no podran presentar una demanda al Tribunal d'Estrasburg.

La via judicial europea és l'única que ofereix garanties als presoners polítics. El TEDH pot emetre una sentència contra Espanya que obligui a alliberar-los, però això no passaria fins d'ací a uns quants anys. Els partits independentistes i les entitats promouen l'amnistia com a solució a curt termini. En canvi, el govern espanyol vol fer una reforma del codi penal per a rebaixar les penes de sedició i permetre que els nou condemnats surtin de

la presó, sense extingir-ne la responsabilitat penal. El debat és obert i pot convertir-se en un element important de la negociació a la taula de diàleg entre la Generalitat i la Moncloa, com a puntal imprescindible per a posar fi a la repressió i començar a desjudicialitzar la política. Ara, cal que el PSOE tingui voluntat política per a avançar en aquesta via.

Mentrestant, i una volta el Suprem ja va desestimar els incidents de nul·litat contra la sentència, les defenses dels presos polítics són a punt de presentar els recursos

La via judicial europea és l'única que ofereix garanties als presoners polítics

El TC està dividit i la unanimitat s'ha trencat en alguns casos

d'empara al TC. Tots els focus tornaran cap al Constitucional, el tribunal que va donar un impuls definitiu al procés independentista amb la sentència contra l'estatut de Catalunya de l'any 2010. Però els precedents no fan pas ser optimista, i és probable que el TC admeti a tràmit els recursos, els desi en un calaix durant un parell d'anys i continuï entrebancant l'accés al Tribunal d'Estrasburg. S'hi pot fer res, contra aquesta estratègia dilatòria?

Experts en dret europeu consultats per VilaWeb consideren que es podria demanar l'estat espanyol per les dilacions injustificades d'un dels seus organismes. Ara, s'hauria de justificar l'existència d'una dilació indeguda en la resolució dels recursos. El TEDH ha rebut demandes d'aquesta mena, sobretot contra Itàlia. En el cas que es presentés i reeixís, Estrasburg podria entrar al fons del cas i establir jurisprudència per a casos futurs. No obstant això, és difícil que el TEDH es pronunciés abans de contrastar que el TC excedeix els seus terminis habituals.

Fonts de les defenses han explicat a VilaWeb que ara per ara no preveuen pas d'interposar cap demanda contra Espanya per la dilació del TC a l'hora de resoldre els recursos dels presoners polítics. Argumenten que és molt difícil de demostrar

que hi hagi aquesta voluntat d'allargar les resolucions per a privar-los d'accedir a la justícia europea. Tanmateix, les xifres que dona el TC són un argument de pes que evidència la premeditació per a impedir l'accés dels presos polítics a Estrasburg.

Les admissions a tràmit no arriben ni al 2%

Les últimes xifres publicades pel TC són de l'any 2018. En aquesta **memòria (pàgina 14)**, el tribunal assegura que aquell any va rebre 6.918 sol·licituds de recurs d'empara i només en va acceptar 115, que representen només l'1,67%. En canvi, en el cas dels presos polítics ha acceptat tots els recursos, mig centenar. Ara, en tots els casos ha tardat més d'un any a començar-los a resoldre, tots en sentit contrari als interessos dels presoners independentistes.

La legislació espanyola i la doctrina del tribunal també estableixen que els recursos contra l'empresonament preventiu s'han de tramitar de manera preferent, i s'estableix un termini de trenta dies. Tanmateix, els recursos presentats pels presos polítics van aparcar-se. És precisament per a denunciar aquest incompliment flagrant que quatre dels presos van fer una vaga de fam durant vint dies. El desembre del 2018, Jordi Sánchez, Jordi Turull, Josep Rull i Joaquim Forn denun-

ciaven així la motivació política del TC per a impedir-los l'accés a Estrasburg.

La portaveu dels presoners que van fer la vaga de fam, Pilar Calvo, va recordar diumenge la carta enviada als dirigents europeus i al president espanyol en què denunciaven el 'bloqueig' del TC i les 'dilacions indegudes' de la resolució dels recursos d'empara contra les ordres de presó preventiva.

Una estratègia premeditada i filtrada

El biaix polític contra els presoners independentistes no el demostren solament les xifres publicades pel Constitucional sobre els recursos d'empara. Tanmateix, el TC està dividit i la unanimitat s'ha trencat en alguns casos: un sector ha expressat malestar i **ha fet arribar a l'agència Europa Press que aquesta manera d'actuar és una estratègia premeditada** i té l'objectiu d'endarrerir la internacionalització del judici.

Per coordinar aquesta estratègia, segons les mateixes fonts, al TC es va constituir un grup de treball amb gairebé una desena de lletrats sota la direcció del magistrat Cándido Conde-Pumpido, independentment que després els afers corresponguessin, per repartiment, al magistrat a qui pertorqués legalment la ponència. Oficialment, el Constitucional no ha valorat aquestes informacions.

Boye posa en evidència la parcialitat política de l'Audiència espanyola

Contraataca Insta l'Audiència espanyola a presentar dues qüestions prejudicials al TJUE, qüestiona la parcialitat del tribunal i denuncia una persecució judicial pel fet de ser l'advocat dels dirigents independentistes

L'advocat Gonzalo Boye, en una imatge d'arxiu. ADIVA KOENIGSBERG

ROGER GRAELLS FONT

L'advocat Gonzalo Boye ha començat el contraatac contra l'Audiència espanyola presentant un recurs de súplica contra la decisió d'embargar-li els comptes. El motiu de l'embargament, la reclamació d'una indemnització per responsabilitat civil d'1,2 milions d'euros a l'empresari Emiliano Revilla pel segrest d'ETA de 1986. Deu anys després, Boye fou condemnat

a catorze anys de presó, tot i que sempre ha defensat la seva innocència. A més, durant el judici, Revilla va negar que el conegués. L'empresari també va renunciar a cobrar la indemnització.

Vint-i-quatre anys després de la condemna i trenta-dos després dels fets, ara un representant de Revilla –que té noranta-dos anys– reclama a Boye que pagui aquesta indemnització. D'acord amb tota la jurisprudència de l'Audiència espanyola, el cas va prescriure el 2011, quinze anys

després dels fets. Tanmateix, el criteri s'ha canviat *ad hoc* per atacar Boye ara que exerceix la defensa del president Carles Puigdemont i dels consellers exiliats Toni Comín, Meritxell Serret, Clara Ponsatí i Lluís Puig, a més del president de la Generalitat, Quim Torra.

Ho explica ell mateix en declaracions a VilaWeb: 'Som davant una persecució *ad hominem*, perquè em cobren la factura de la defensa que faig dels dirigents catalans. Qualsevol observador imparcial arriba a la mateixa conclusió,

Un representant de Revilla –que té noranta-dos anys– reclama a Boye que pagui aquesta indemnització

Gonzalo Boye i Isabel Elbal, en sortint de l'Audiència espanyola. ACN

perquè tot allò que no ha passat en trenta-dos anys m'ha passat aquest últim any'.

Per demostrar-ho, Boye explica que la causa contra ell s'activa quan comença a aconseguir èxits en la defensa internacional dels exiliats: el rebuig de les euroordres a Bèlgica el maig del 2018 per un defecte de forma i el revés d'Alemanya a l'extradició de Puigdemont el juliol del mateix any. El recurs sosté que l'objectiu és debilitar-lo i desprestigiar-lo, i recorda que ha estat atacat quan ha exercit la defensa en casos amb connotacions polítiques i molestos per a l'extrema dreta, com ara el cas de les víctimes de l'atemptat de l'11-M a Madrid.

Dues qüestions prejudicials

Al recurs, Boye qüestiona la presidenta de la secció primera de l'Audiència espanyola,

Concepción Espejel, pel fet d'haver estat elegida per un organisme contaminat políticament, el Consell General del Poder Judicial (CGPJ). De fet, l'argument de Boye segueix les recomanacions dels informes del GRECO –l'últim publicat el 2019– que qüestionen la independència judicial a Espanya. 'Fem una aposta de democratització', comenta l'advocat.

Boye ha instat l'Audiència espanyola a presentar dues qüestions prejudicials al Tribunal de Luxemburg. 'Amb la llei a la mà, estan obligats a presentar-la. Si som en un club, és per respectar-ne les regles, que els obliguen. Ara, si no els agraden les regles, la millor opció és abandonar el club', diu. A la primera, qüestiona l'aparença d'imparcialitat del tribunal pel fet que Espejel el presideixi havent estat designada pel CGPJ. A

Boye ha instat l'Audiència espanyola a presentar dues qüestions prejudicials al Tribunal de Luxemburg

la segona, demana si és compatible amb el dret europeu el fet d'alterar la composició del tribunal incorporant-hi dos jutges que no tenen garantida la plaça sense un informe favorable d'Espejel. En aquest sentit, Boye argumenta que la manca de la garantia d'immobilitat perjudica el fet que els jutges resolguin a consciència perquè no tenen la plaça garantida.

Comptes pendents amb Boye

Com a mínim, dos dels cinc membres del tribunal tenen comptes pendents amb Boye. La magistrada Concepción Espejel fou recusada del cas Bárcenas per la seva proximitat amb el PP, i Francisco Viera fou recusat del judici contra el jutge Elpidio Silva en el cas Blesa. 'Es va alterar la composició de la sala per modificar-ne les majories,

Com a mínim, dos dels cinc membres del tribunal tenen comptes pendants amb Gonzalo Boye

introduint-hi un magistrat com el senyor Vieira, que no formava part de la sala', critica l'advocat.

'S'han pres com una cosa personal allò que no és sinó un mecanisme jurídic per a qüestionar en determinats moments la concurrència de motius de recusació dels magistrats. Però aquí sembla que tot és personal', comenta Boye sobre les recusacions que va aconseguir d'Espejel i Viera.

Aquesta tesi es veu reforçada pel fet que s'hagi actuat de manera diferent en el seu cas. Fins ara, tota la jurisprudència de l'Audiència espanyola i de les audiències provincials sostenen que el termini de la prescripció no s'altera per una investigació patrimonial començada el 2008. Ho sosté també el vot particular del magistrat Ramón Sáez Valcárcel. El recurs també cita l'última sentència de Concepción Espejel i Eduardo Gutiérrez en un cas similar del 2018 en què s'exposaven arguments en sentit contrari al cas de Boye.

El recorregut de la defensa, fins a Europa

Una volta presentat el recurs de súplica, l'Audiència

espanyola no té cap termini establert per a donar-hi resposta. Mentrestant, pot mantenir com a mesura cautelar l'embargament dels comptes de Boye. Pot fer-ho, fins i tot, si acceptés de presentar les qüestions prejudicials al Tribunal de Luxemburg.

Si la resolució no afavorís Boye, l'advocat podria presentar un recurs d'ampara al Tribunal Constitucional espanyol (TC), que posaria fi a la via interna. Si el TC tampoc no li donés la raó, l'última estació seria una demanda al Tribunal Europeu dels Drets Humans que inclouria tots els drets fonamentals vulnerats.

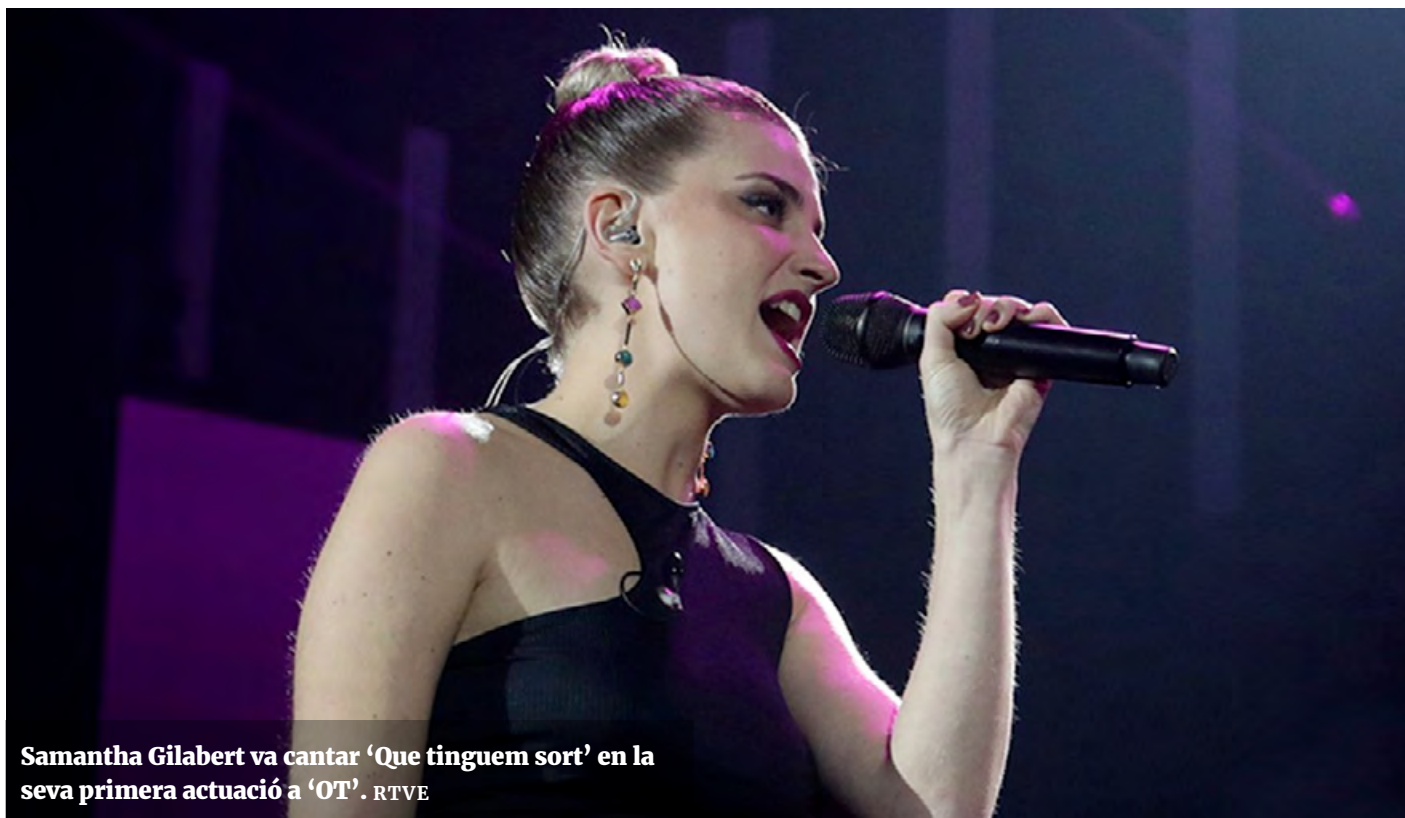
'No es presenten unes qüestions prejudicials perquè m'aixequin l'embargament, sinó per aconseguir una resolució de fons que m'ajudi a mi i, sobretot, que ajudi a la democratització del sistema judicial, que dista molt de ser adequat per a un estat de la Unió Europea', conclou Boye.

El recurrent, gendre de Blas Piñar?

Ahir, el diari Ara va publicar un article segons el qual

qui havia impulsat l'embargament dels comptes de Boye era Rafael López-Diéguez Gamoneda, fundador del bufet d'advocats RLD i secretari general del partit d'extrema dreta Alternativa Española. La informació diu que López-Diéguez és el cònjuge de María Fernanda Piñar Gutiérrez, filla de l'ex-dirigent de Fuerza Nueva Blas Piñar.

'No en sabem res. Imagino que la informació és correcta, però no en tenim coneixement perquè a la causa no hi ha cap poder', diu Boye. A més, en referència a Revilla, afegeix: 'Qualsevol ciutadà a qui es reclamen 1,2 milions d'euros té dret de saber qui els reclama i que es compleixin absolutament totes les formalitats. No crec que pel fet de dir-se Gonzalo Boye i ser estranger se l'hagi de tractar d'una manera diferent.' El fet és que la defensa no té constància que s'hagi comprovat que el recurrent actuï realment en nom de Revilla i amb poder notarial i exigeix que això s'aclareixi, perquè la part que li fa la reclamació no ostenta una representació legítima de l'empresari. ■

Samantha Gilabert va cantar 'Que tinguem sort' en la seva primera actuació a 'OT'. RTVE

Samantha i la discriminació soterrada del català a 'Operación Triunfo'

Discriminació lingüística La llengua catalana és gairebé invisible en una acadèmia plena de catalanoparlants

CLARA ARDEVOL MALLOL
OT BOU COSTA

Samantha Gilabert és un dels noms més populars de la darrera temporada de 'Operación Triunfo' (OT). Aquesta jove de vint-i-cinc anys de Beniarrés (El Comtat) ha suscitat diverses polèmiques pel fet de defensar el català dins l'acadèmia ja de bon començament. En l'anomenada gala 0, el programa en què es trien els cantants que forma-

ran part del xou, va decidir de cantar 'Que tinguem sort' de Lluís Llach. Tenint en compte que el català és la llengua materna de la concursant, aquesta elecció no hauria de cridar l'atenció, però el cas és que era la segona vegada que algú cantava en català en les onze temporades d'OT; el primer fou Miki Núñez, que interpretà 'Una lluna a l'aigua' de Txarango fa poc més d'un any.

Una vegada elegida i ja dins l'acadèmia on conviuen els joves concursants, Samantha

D'ençà d'aquell primer moment, Samantha es va convertir en l'enemic número u de la premsa espanyola dins el concurs

va veure un vídeo de suport que li va enviar la seva germana. El missatge complet era en castellà, llevat d'alguns 't'estime'. Samantha va reaccionar de manera espontània, lamentant l'estranyesa que li causava que la seva germana, amb qui sempre parlava català, li enviés un missatge en castellà: 'Què estrany, la meva germana parlant en castellà!' Els companys van reaccionar amb riallades i el presentador va recordar que a Miki Núñez li havia passat una cosa semblant.

Miki Núñez va cantar la primera cançó en català a 'Operación Triunfo'. RTVE

D'ençà d'aquell primer moment, es va convertir en l'enemic número u de la premsa espanyola dins el concurs. Diaris com El Español van afanyar-se a investigar-li el passat i van voler vincular-la amb organitzacions de l'esquerra independentista com Arran per haver format part de la CAJEI-Asamblea de Joves del Comtat, per bé que ella mai no ha parlat explícitament de política dins l'acadèmia. De resultes d'aquestes informacions, aquest mitjà i alguns altres, com ara ABC, Libertad Digital i la COPE, l'han etiquetada com la 'indepe' o la 'separatista' del concurs. La campanya contra ella, però, es va fer especialment visible la darrera setmana, quan va poder parlar per telèfon amb

El 2018 Alfred Garcia i Nerea Rodríguez van cantar 'Els segadors' i el 'Virolai', un fet que també va despertar una onada de catalanofòbia a la xarxa

els seus pares, una conversa que va lamentar haver tingut en castellà: 'És clar, a sobre en espanyol. Mai de la vida no havia parlat amb els meus pares en aquell idioma del dimoni', va dir.

La queixa de la cantant semblava seriosa, però el comentari sobre el castellà era clarament de broma, tal com es pot veure al vídeo. No obstant això, les seves paraules van servir perquè es desfermés una campanya catalanòfoba a les xarxes, a més d'un seguit de titulars a la premsa espanyola acusant-la de 'boicotar' el castellà i considerant 'lògic' el fet de canviar de llengua en un concurs que s'emet a tot l'estat espanyol.

Samantha no és pas l'única concursant d'OT que ha cen-

trat polèmiques relacionades amb el català o l'independentisme. El 2018 Alfred Garcia i Nerea Rodríguez van cantar 'Els segadors' i el 'Virolai', un fet que també va despertar una onada de catalanofòbia a la xarxa. Més endavant, Alfred fou molt criticat per haver regalat el llibre *España de mierda*, d'Albert Pla, a Amaia Romero, guanyadora del concurs i la seva parella. A la temporada següent, Dave Zulueta, un jove de Cadis, també va rebre moltes crítiques per haver piulat en català, després d'explicar que entenia la llengua perquè era un gran admirador de Joan Manuel Serrat.

De tota manera, el fenomen Samantha i les implicacions mediàtiques i polítiques que se'n poden derivar no té

Beth Rodergas ha fet gairebé tota la seva música en català. RTVE

precedents en el concurs. Fins i tot Compromís ha demanat el vot per la concursant al seu compte de Twitter: és el primer partit polític que es decanta per un concursant en concret. El regidor de Cabanes David Casanova ha denunciat que no es puguin tenir converses en català amb naturalitat dins el concurs. I polítics de la formació, com el diputat Joan Baldoví i el conseller Vicent Marzà, també li han donat suport públicament. Baldoví, de tota manera, ja s'havia decantat obertament per més concursants valencians abans.

El català, gairebé invisible en una acadèmia plena de catalans

Tot plegat no són pas casos aïllats ni anècdotes magni-

ficades. La cacera de bruixes a les xarxes contra Samantha per una cançó en català i un parell de comentaris és una fotesa d'un moviment tectònic de fons, que acompanya 'Operación Triunfo' d'ençà que s'estrenà: la discriminació contra el català. N'és la primera prova la xifra irrisòria de cançons en català que s'hi han interpretat. Aquest xou es va començar a emetre el 2001 i se n'han fet onze temporades. Entre totes les interpretacions, només dues han estat en català, i solament una ha estat assignada per l'acadèmia. Fins i tot s'han arribat a cantar en castellà cançons icòniques del pop català, com ara 'Boig per tu', de Sau. El català cantat al concurs ha estat relegat a algunes interpretacions es-

La cacera de bruixes a les xarxes contra Samantha per una cançó en català i un parell de comentaris és una fotesa d'un moviment tectònic de fons, que acompanya 'Operación Triunfo' d'ençà que s'estrenà: la discriminació contra el català

pontànies dels joves dins la casa en què conviuen, on un sistema de càmeres els enregistra tots els moviments i els emet en un canal vint-i-quatre hores a YouTube.

Aquestes xifres encara criden més l'atenció tenint en compte que l'acadèmia és a Terrassa i els professors són i han estat sempre majoritàriament catalans. Primer, amb Nina Agustí i Àngel Llàcer com a directors i mestres de cant i d'interpretació, respectivament; Daniel Anglès com a sots-director; Noemí Galera, actual directora; Manu Guix, professor omnipresent d'ençà del primer dia; Joan Carles Capdevila –ara Ivan Labanda– a interpretació... Tots catalanoparlants. La preponderància és indubtable. El patró amb els es-

Els casos més flagrants i recents són els d'Alfred Garcia i Miki Núñez, tots dos catalanoparlants, que han publicat un disc cadascun amb una o dues cançons en català enmig d'una dotzena de peces en castellà

tudiants no és tan exagerat, però també significatiu. Tant a la primera temporada com a la segona, segurament les més cèlebres, hi havia cinc concursants catalanoparlants, que és més o menys la xifra que es manté a la resta – en alguns casos arribà a sis –, amb l'excepció de l'actual, on n'hi ha tres i prou.

Però aquesta realitat sembla inexistent si observem els hàbits lingüístics de l'acadèmia: cap conversa en català, ni tan sols quan els catalanoparlants estan sols. El català, a tot estirar, apareix en expressions o frases aïllades. Professor catalanoparlant i alumne catalanoparlant fan les classes individuals en castellà; la directora renya o aconsella els seus paisans barcelonins en castellà; i els concursants reproduïen aquest esquema en els diàlegs entre ells. Tot i l'excepció d'un concursant d'aquesta temporada, fins i tot són gairebé sempre en castellà les poques telefonades que poden fer a familiars i parelles.

Segons que ha explicat a VilaWeb Gestmusic, l'empresa que s'encarrega del programa, no hi ha cap norma que obligui els concursants a parlar en castellà amb les seves famílies, ni els professors a impartir les classes en castellà, però es fa així perquè, diuen, no tenen els recursos necessaris per a subtitular al moment el canal vint-i-quatre hores. Sigui tàcit, induït o consentit l'arraconament del català, el cas és que, de tota manera, malda amb força per emergir, com en el cas de Samantha i la seva germana, o en tants altres en què els catalanoparlants de l'acadèmia deixen caure comentaris breus i esparsos en català.

La fama, en castellà

L'acceptació que el català hagi de restar relegat és molt normalitzada i la imatge que se'n desprèn és que per a ser famosos o per a triomfar a Espanya s'ha de cantar en castellà. El contrapès per a evitar que s'evidenciés la primacia del

castellà ha estat un to amical amb la pluralitat lingüística, encara que topés amb dinàmiques i estadístiques. I n'ha resultat una mena de promoció de la folklorització del català, en els escarafalls que feia Nina a mig discurs o en converses banals en què els concursants catalanoparlants ensenyen paraules en català als qui no en saben. Sempre amb una presència testimonial.

Aquesta dinàmica després s'estén, a més, a la minsa discografia que surt en català dels concursants catalanoparlants quan se'n van de l'acadèmia. Hi ha els casos de Beth Roderigas o Elena Gadel, que majoritàriament han publicat discs en català després de passar pel programa. Però la tendència general és la contrària. Els casos més flagrants i recents són els d'Alfred Garcia i Miki Núñez, tots dos catalanoparlants, que han publicat un disc cadascun amb una o dues cançons en català enmig d'una dotzena de peces en castellà. ■

AURA ROIG

‘Amb molt pocs diners salvem vides’

Entrevista a Aura Roig, directora de Metzineres, l'espai que aixopluga dones amb problemes de drogodependència del Raval i que ha despertat admiració a tot el món

ADIVA KOENIGSBERG

ROGER CASSANY

Aura Roig és antropòloga, però sobretot és una dona inquieta i amb ganes de passar a l'acció. Ha fet recerca i la considera necessària, però alhora lenta i insuficient si l'objectiu és canviar realment les coses. Quan tenia tan sols divuit anys va perdre un amic per sobredosi, a Mallorca, 'on per cert encara hi ha un problema important de drogues injectables'. Ara dirigeix

Metzineres, una petita entitat del Raval dedicada a donar aixopluc a les dones amb problemes derivats de les drogues. La idea (i pronòstic) era acollir una quarantena de dones. Sense adonar-se'n, en menys de dos anys, ja són més de dues-centes. 'Ara ningú ja no discuteix que omplim un buit en aquesta ciutat, perquè ningú no havia posat mai el focus en aquestes dones.' Ens trobem a Casa Almirall, també al Raval,

i m'explica que, sense haver-ho previst, Metzineres ha esdevingut un projecte pioner que ha despertat interès i admiració no tan sols aquí –administracions incloses–, sinó a tot el món. En què es diferencia de projectes semblants? 'No fem assistencialisme, fem activisme.' I encara més: 'Veiem clar que el problema no és la droga –ni la consumidora– sinó tot allò que l'envolta.'

Les xarxes d'atenció a les drogodependències són serveis molt masculinitzats i no acaben de ser espais ni acollidors ni segurs per a elles

El problema és que elles no han estat mai al centre del debat

—Per a qui no us conegui, què és Metzineres?

—Metzineres és un entorn d'aixopluc per a dones en múltiples situacions de vulnerabilitat. Vam néixer, sobretot, per a donar acolliment a dones que usaven drogues, perquè són les que resten fora de totes les xarxes d'acompanyament.

—En resten fora?

—Les xarxes d'atenció a les drogodependències són serveis molt masculinitzats i no acaben de ser espais ni acollidors ni segurs per a elles. I les cases d'acolliment, sovint, exclouen les persones que usen drogues, especialment les dones. A Metzineres enfoquem l'acció cap a aquestes dones perquè són les que tenen més dificultats i que menys encaixen en les estructures i normatives existents. Són les més invisibilitzades.

—Són dones oblidades?

—Han estat sempre oblidades i han estat sempre molt invisibles. Les dades mateix ho demostren. Fa molt poc que les dades sobre drogodependències apareixen segregades per gènere i en general la major part d'indicadors són pensats per a un subjecte masculí. No passa només amb les dones, que són excloses, també passa amb la gent gran. La persona consumidora de drogues, en l'imaginari col·lectiu, és un home de vint a quaranta anys. I el sistema, d'entrada, preveu aquest perfil i prou.

—Per tant, fa uns tres anys que va decidir de fer alguna cosa per aquestes dones que han estat excloses del sistema...

—Sí, exacte, però penseu que Catalunya va molt avançada respecte la resta del món en polítiques de drogues, tant si mirem l'estat espanyol com els països del voltant. A Catalunya s'ha fet molt bona feina: té sales de consum, programes d'intercanvi de xeringues molt ben desenvolupats, bons programes de manteniment amb metadona, etc. I, malgrat aquesta bona feina, veiem que les dones, moltes vegades, o no hi arriben o no s'hi adhereixen. I cal dir que tant l'ajuntament

com la Generalitat han expressat preocupació sovint precisament sobre aquest fet.

—No hi arriben només perquè són programes pensats per a homes, com dèieu?

—En síntesi, el problema és que elles no han estat mai al centre del debat. I sí, els programes són dissenyats a partir d'uns indicadors definits pels homes i per als homes. A un home drogodependent ningú no li demana si és pare, per exemple, o en tot cas no es posa en qüestió la seva capacitat d'exercir la paternitat. Si parlem de treball sexual, ni les dades ni els serveis no tenen polítiques segregades per gènere. I és evident que les dones l'exerceixen molt més i que és una variable.

—Quantes dones acolliu?

—Vam començar pensant que acolliríem unes quaranta o cinquanta dones al cap de l'any. Fa dos anys i mig que hem començat i en tenim dues-cents quaranta. I no deixen d'arribar-ne de noves.

—Parlem de dones que viuen a Barcelona?

—Sí, bàsicament del Raval.

—Qui són aquestes dones? Quin perfil tenen?

—El perfil és molt divers: la més jove té divuit anys i la més gran setanta llargs. Són de més de vint-cinc nacionalitats, més d'un 40% tenen experiència migratòria, més d'un 60% no tenen casa, la majoria han tingut experiències penitenciàries, algunes amb pèrdua de custòdia de criatures... Això sí, totes viuen o han viscut situacions problemàtiques derivades del consum de drogues i, per tant, moltes han viscut múltiples situacions de violència. Penseu que si una dona dorm al carrer no és tan estrany que consumeixi alguna droga, sobretot per mantenir-se desperta i alerta a la nit, per resistir el fred i tot allò que pugui passar. Per això nosaltres no ens fixem només en què consumeixen sinó en tota la problemàtica que hi ha entorn del consum.

*Trencar l'aïllament
que han viscut durant
anys és fonamental*

ADIVA KOENIGSBERG

—Què feu o els oferiu a Metzineres?

—Ui, de tot! D'entrada, els garantim un aixopluc on es puguin mirar els ulls i sentir-se segures i acompanyades. Ens vam adonar, per exemple, que necessitaven descansar durant el dia i per això vam posar-hi lliteres, a Metzineres, que només és obert de dia. També vam veure que necessitaven un espai on guardar les coses i anar-les a buscar cada vegada que les necessitaven. I vam instal·lar primer caixes i ara armariets. A partir d'aquí: dutxes, rentadores, roba, un espai per a cuidar-se, etc. Aquestes són les necessitats bàsiques. I una vegada ateses, podem fer més coses. Però és que sense cobrir això no podem fer res. Per tant, nosaltres el que fem és atendre aquestes necessitats per començar a fer altres coses.

—Per exemple?

—Tenim de tot: taller de dansa, taller de fotografia, d'autodefensa... Cada divendres paella amb els veïns, etc. Volem desfer l'estigma i potenciar el sentiment

de pertinença a la comunitat. Per primera vegada, són dones acceptades al barri i que hi tenen un lloc. Són veïnes del barri, perquè hi viuen, hi treballen, hi dormen —encara que sigui en un caixer—, etc.

—Com ho saben, que existeix Metzineres?

—Bé, al principi jo en coneixia algunes, perquè havia treballat en una de les sales de consum de Barcelona. Més endavant s'ho van anar dient les unes a les altres i ara ja moltes vegades el mateix sistema ens les deriva, perquè tothom s'ha adonat que omplim un buit en aquesta ciutat. De fet, és un punt irònic, perquè nosaltres pensàvem ajudar-les a navegar dins del sistema i ara resulta que el sistema ens les deriva.

—Quines substàncies consumeixen?

—Heroïna, cocaïna, metamfetamina, alcohol i, sobretot, una combinació de tot, el policonsum. En la major part de casos consumeixen per contrarestar el malestar emocional, psicològic o físic. I

aquest malestar és el que hem de combatre. Una de les frases que més he sentit a Metzineres és: 'Des que vinc, no consumeixo tant.' Per què? Perquè es troben més bé, perquè reduïm els malestars i és més fàcil de derivar-les amb més motivació a tractaments i serveis. Trencar l'aïllament que han viscut durant anys és fonamental.

—Heu dit que el divendres feu una paella pels veïns...

—Sí, bàsicament les entitats del barri volien celebrar l'aniversari de l'Àgora Juan Andrés Benítez i feia falta algú que cuinés. Nosaltres vam dir que ho podíem fer. Alguns ens van mirar amb cara de 'segur que menjarem paella?'... Ens va sortir boníssima. Paella per a cent persones! D'aleshores ençà, cada divendres en fem i hi poden venir tots els veïns del barri. És la primera vegada que són elles que conviden la gent i no al revés. Això és important. Ens apuntem a totes les festes del barri. Vam participar en la lluita pel

CAP de la Misericòrdia, cosa que va ser molt bonica perquè vam connectar els serveis sòcio-sanitaris amb aquest col·lectiu de dones que no han estat mai protagonistes de res. També hem participat en activitats i lluites contra la gentrificació, perquè també ens afecta tots, a elles també, i les aboca a anar a unes perifèries que no estan preparades i que no tenen serveis, cosa que agreuja la seva situació d'aïllament, etc. Fem activisme, i això és important, perquè no som un centre d'acolliment. Som un col·lectiu. No fem tan sols assistencialisme, fem activisme.

—Quina relació hi teniu, amb les administracions? Com us financeu?

—La relació ha estat ambivalent. Nosaltres no vam demanar permís per a començar a fer Metzineres i això va ser una mica polèmic. Es van espantar. Penseu que ens trobàvem en plena lluita del Raval contra el tràfic de drogues i els veïns mobilitzats. Però de seguida, al cap d'un any, quan van adonar-se de la quantitat de dones que ateníem i vam aportar dades molt valuoses, es van adonar de la nostra funció i de la dimensió que prenia, i de llavors ençà ens han anat acompanyant.

—Amb finançament?

—Subvencions, sí, però no n'hi ha prou per a donar-nos seguretat i saber si podrem continuar d'aquí a tres mesos. A Metzineres hi ha molt voluntariat i sí que és cert que les administracions ens ajuden, especialment la Generalitat, però no prou per a assegurar-ne la continuïtat a mitjà termini. Parlant clar, el nostre servei costa uns 325.000 euros l'any. I això encara no hi ha cap administració que ens ho pugui garantir. En realitat són molt pocs diners si ho compares amb comunitats terapèutiques o amb serveis equivalents, perquè atensem molta més població cada dia i rebem molts menys diners. A banda, ara hem rebut una ajuda molt important de la Generalitat, que era per al 2019, però que ens ha arribat ara. Això vol dir que algú ha d'haver avançat els diners i en

Metzineres. LORENA ROS

un entitat tan petita com la nostra això és molt complicat.

—Sigui com sigui, sembla que les administracions s'han cregut el vostre projecte...

—Sí, i tant, han passat de la sorpresa i la desconfiança a creure-se'l del tot. Entre més raons, hem aconseguit fer veure a les administracions que calia acolliment durant el dia, perquè tots els esforços anaven destinats a la nit. En fi, a veure si ara que hi haurà nou pressupost canvia la cosa, perquè sí que podem estar un o dos mesos sense cobrar, perquè nosaltres ens ho creiem del tot, però necessitem una mínima seguretat. Altrament no és sostenible.

—Sou un equip gran?

—Ara mateix som deu persones, tres de les quals a jornada completa. Som jo mateixa, que sóc la directora, una coordinadora, una metgessa, una in-

fermera, dues educadores socials, una integradora social, que a més és grafitera del col·lectiu Hate Lovers i ens fa el disseny de Metzineres, una coordinadora que és impulsora de reducció de danys i una treballadora social. Algunes tenen experiència viscuda, és a dir, han tingut problemes importants amb drogues. I, això a banda, per sort, tenim moltes complicitats amb veïns i veïnes que ens ajuden de mil maneres cada dia. Som part de la Xarxa Veïnal del Raval i tenim molta relació amb totes les entitats del barri. Això és molt important, perquè aquest barri té una història de lluita molt llarga i una xarxa d'entitats molt viva. I nosaltres volem ser transparents i formar-ne part. Intercanviem solidaritat entre entitats.

—Sou antropòloga. En quin moment decidiu que us voleu dedicar això?

—D'entrada, sóc mallorquina. I a Mallorca tenim un problema un problema

Els danys més greus que rep aquella persona no vénen directament de la substància, sinó, per exemple, derivats de la falta de feina, o d'habitatge, de l'estigma, de la criminalització, la discriminació, etc.

ADIVA KOENIGSBERG

molt seriós amb el consum de drogues injectables, especialment amb l'heroïna. Ho vaig viure molt de prop. A divuit anys vaig perdre un amic per sobredosi i el nombre d'amics perduts per aquest motiu no ha parat d'augmentar. El darrer amic directe que vaig perdre per aquest motiu va morir-se no fa gaire temps, quatre o cinc anys. Aquesta part personal pesa molt. Més d'una vegada he pensat que si jo hagués hagut de menester ajuda per problemes relacionats amb drogues, si l'hagués necessitada, no l'hauria trobada.

—Vau estudiar a Barcelona?

—Sí, vaig estudiar antropologia a l'Autònoma, vaig fer un màster de criminologia i sociologia jurídico-penal i investigació a l'Observatori del Sistema Penal i Drets Humans, a l'àrea d'anàlisi feminista. Recordo una classe amb Oriol Romaní en què va dir que el 80% de les persones que són a la presó hi són per delictes relacionats amb drogues. I, per

tant, vaig entendre que si volem canviar la presó, si volem tancar presons, cal canviar les polítiques de drogues. En una altra assignatura vam visitar una sala de consum, hi vaig presentar el meu currículum i hi vaig començar a treballar. Aleshores una gent de Vancouver va picar a la porta i em van proposar d'anar-hi a treballar en un projecte sobre reducció de danys i drogoaddicció. Quan diem reducció de danys ens referim a les polítiques i pràctiques adreçades a reduir els danys derivats del consum de substàncies. M'agrada dir que ja no parlem de lluita contra la droga sinó de reducció de danys, perquè potser els danys més greus que rep aquella persona no vénen directament de la substància, sinó, per exemple, derivats de la falta de feina, o d'habitatge, de l'estigma, de la criminalització, la discriminació, etc.

—De Vancouver a Colòmbia...

—A Vancouver m'hi vaig passar tres anys i tot seguit l'Open Society Foun-

dation em va contractar per fer d'assessora a l'Amèrica Llatina en temes de consum de substàncies injectables. I vaig instal·lar-me a Colòmbia, on vaig engegar els primers programes adreçats a persones que s'injectaven drogues. I després d'aplicar aquests programes a diverses ciutats colombianes, tres anys de feina, vaig anar a Costa Rica, col·laborant en la creació de la política pública de reducció de danys. I en acabat vaig tornar a Barcelona, d'això fa tres anys, i de seguida vaig començar a pensar que calia fer Metzineres.

—**És un projecte que ha despertat l'interès de ciutats i entitats estrangeres...**

—Metzineres és vist a fora com un model. Hem estat presents, explicant el projecte, a la comissió de narcòtics de les Nacions Unides, als Estats Units, a tot de ciutats que ens han convidat, a la Drug Policy Conference de Saint Louis, a la Conferència Europea de Reducció de Danys... El món ens mira, i ens mira molt, perquè n'hi ha molt poques, d'experiències semblants a la nostra, amb una perspectiva tan

holística. Als Estats Units ara van impulsant això que anomenen centres de prevenció de sobredosis i ens han demanat que els expliquem la nostra experiència. Veuen que som un projecte comunitari i que, amb molt pocs diners, salvem vides.

—**Salvar vides és l'objectiu, però ara treballem cada dia amb dones drogodependents. Quina creieu que és la recepta per a lluitar contra les drogues?**

—En primer lloc, incorporar els usuaris en el disseny, l'aplicació, el monitoratge i l'avaluació dels serveis. Fa molts anys que parlem de què han de fer i de deixar els usuaris de drogues sense posar-los al centre del debat. En segon lloc, desproblematitzar les substàncies en si i fixar-se en tot l'entorn que generen les substàncies. En tercer lloc, fer més bona investigació, perquè si volem que sigui més objectiva i útil, cal fer-la sense que estigui impregnada d'estigmes i moralismes. Davant d'una persona amb problemes de drogues hem de saber què consumeix, com ho consumeix i per què ho consumeix. A Catalunya

tenim la gent d'Energy Control, que és una experiència exemplar i pionera arreu del món pel que fa a la informació sobre drogues. És un bon exemple de desestigmatització. I, finalment, cal una lluita més eficaç contra el tràfic de drogues i les màfies. Quan tens una cosa perillosa, com aquestes substàncies, deixar-les en mans d'un mercat negre il·legal fora de control és la cosa més irresponsable que pots fer.

—**Voleu dir que s'han de legalitzar?**

—Bé, és una possibilitat. L'alcohol sabem que és molt perillós i pot matar molta gent. Doncs és sensat de regularitzar-lo: exercir un control sobre la qualitat, el consum i el comerç d'aquest alcohol. Si el deixem en mans de la il·legalitat, el fem invisible, opac i molt més perillós. Això que passa ara als Estats Units: milers de morts perquè la droga es ven tallada amb Fentanil. Sigui com sigui, evitar el mercat paral·lel i descontrolat és una bona idea. I tot seguit analitzar les causes estructurals que fan que avui tinguem aquesta problemàtica, és a dir, l'exclusió social, la desestructuració de certes comunitats, la pobresa, etc.

En aquest moment de la conversa, ja a les acaballes, Pere Pina, gerent de la Casa Almirall, s'afegeix a la conversa i s'asseu a la taula. Amb l'Aura es coneixen. Se saluden, parlen de Metzineres i es posen al dia del barri. Al final, abans d'aixecar-se de nou, ell ens mira i diu:

—En aquesta ciutat passa que invertim molts diners públics a fer recerca, que a vegades s'acaba traduint en mers estudis per telèfon. I fet això, tot seguit, teoritzem, fem teoria a partir de l'estadística. Dedicuem molts diners a fer teoria i prou! Doncs una part d'aquests diners hauria d'anar directament a projectes com Metzineres, que amb una sabata i una espadenya són els que realment fan coses i salven vides. Sabeu per què no hi posen més diners? A vegades penso que és com allò de la mili, que si deixen que el soldat treballi gaire, tindran problemes, perquè llavors haurà de començar a treballar el sergent. I el general encara més...

Metzineres. LORENA ROS

Membres del Sinn Féin celebren la victòria a les eleccions irlandeses. EFE

Per què el Sinn Féin ha guanyat les eleccions irlandeses?

Irlanda El partit ha encapçalat les reivindicacions socials i ha aconseguit un resultat històric

ALEXANDRE SOLANO

El Sinn Féin ha estat el partit més destacat de les eleccions a la República d'Irlanda. És la força més votada, amb el 24,1% dels vots, i ha passat a ser un actor clau en el nou equilibri polític que es forma arran d'aquests comicis.

Històricament, el sistema polític irlandès ha estat dominat per dos grans partits, el Fianna Fáil i Fine Gael, amb una ideologia molt semblant, de centre-dreta, i les esquerres mai no han encapçalat

mai cap govern. Els laboristes havien ocupat l'espai de l'esquerra i el Sinn Féin era un partit minoritari, més centrat en les reivindicacions nacionals i la reunificació, i no va tenir representació al parlament fins el 1997.

Aquesta vegada, el Sinn Féin, després de l'enfonsament dels laboristes, ha aconseguit d'encapçalar les reivindicacions socials, amb un missatge que ha fet forat principalment entre els més joves, que hi han donat un suport multitudinari.

Després d'uns mals resultats a les eleccions europees

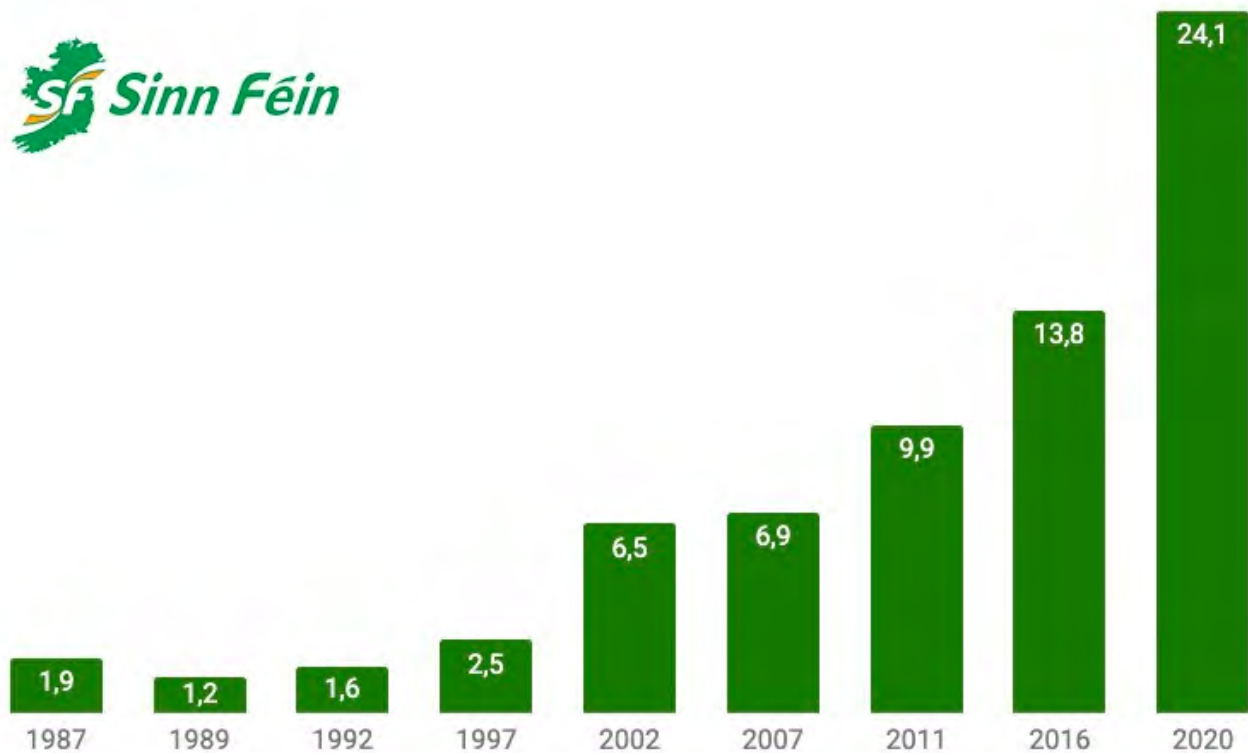

El Sinn Féin, després de l'enfonsament dels laboristes, ha aconseguit d'encapçalar les reivindicacions socials

—on va perdre dos eurodiputats dels tres que tenia— i a les locals de l'any passat (9,5%), la formació ha crescut molt. Però, què explica aquest resultat històric?

El partit imposa l'agenda durant la campanya

La gran clau de l'ascens del partit ha estat el gran descontentament popular amb els dos grans partits sobre dues grans qüestions que han dominat la campanya electoral. Segons l'enquesta a peu d'urna publicada pels principals mitjans del país, un 58% dels votants ha decidit

Evolució del vot al Sinn Féin a la República d'Irlanda. Elaboració pròpia. vw

el vot pensant principalment en l'estat del sistema de salut i els problemes relacionats amb l'habitatge.

El Fine Gael, el partit que governava, havia avançat les eleccions pensant en tres elements que havien de servir per a reforçar l'executiu, que es trobava en minoria: l'acord del Brexit, el fet d'ajudar a formar un govern al nord d'Irlanda després de tres anys i la recuperació econòmica, amb una ocupació gairebé plena i un important creixement econòmic.

Però aquestes no han estat les qüestions principals, ara. Els llocs de feina, històricament el principal problema, només han decantat el vot del 6% de la població i el Brexit ha estat la qüestió prioritària només per a l'1%, superat fins i tot per qüestions com ara el canvi climàtic (8%).

Malgrat que el discurs social ha estat cabdal, el Sinn Féin ha mantingut la reivindicació nacional i ha dit que no donaria suport a cap govern si no es comprometia a planificar un referèndum sobre la unificació d'Irlanda

El Sinn Féin ha posat l'accent en aquestes qüestions: ha promès d'augmentar la despesa en 22.000 milions d'euros en cinc anys, reduir l'impost sobre la renda als més desafavorits i augmentar-lo als més rics.

Hi ha una dada important: el 77% dels votants del partit considera que no s'ha trobat beneficiat personalment de la millora de l'economia d'aquests darrers anys. El cost de la vida, sobretot l'habitatge, no ha cessat d'augmentar i el sistema sanitari té una de les llistes d'espera més llargues d'Europa. Els principals assenyalats han estat els dos grans partits, responsables de configurar l'actual model econòmic i sistema social.

Aquest missatge ha estat seguit especialment pels joves, de manera que gairebé un terç dels menors de trenta-cinc anys ha votat el

Sinn Féin. En canvi, els dos grans partits han aconseguit la meitat d'aquest suport entre els votants joves.

La reunificació d'Irlanda agafa força

Malgrat que el discurs social ha estat cabdal, el Sinn Féin ha mantingut la reivindicació nacional i ha dit que no donaria suport a cap govern si no es comprometia a planificar un referèndum sobre la unificació d'Irlanda.

El partit, en un procés gradual, vol constituir una comissió parlamentària i una assemblea de ciutadans per a planificar la unitat i assegurar un referèndum d'ací a cinc anys. Segons l'enquesta a peu d'urna, un 57% dels irlandesos és partidari d'un referèndum sobre la unificació en aquest termini.

El discurs és ferm, però també possibilista i gradual,

Amb el sistema elecotrall irlandès, el vot únic transferible, és molt complicat de fer el recompte. EFE

i el partit demana un procés que 'no exclouï ningú', en referència als unionistes nord-irlandesos. També és important que la nova presidenta del partit, Mary Lou McDonald, té una imatge moderada i, a diferència de Gerry Adams, és de Dublín (i no del nord d'Irlanda) i no se li sap cap vincle amb cap organització armada.

Un sistema electoral peculiar

La victòria en vots no significa obtenir més escons al parlament irlandès. El vot únic transferible, que només utilitzen a Irlanda i a Malta, té unes normes i un recompte complexos.

La República d'Irlanda es divideix en trenta-nou districtes, on es trien entre tres i cinc candidats i on cada elector pot ordenar els candidats segons la seva preferència.

Seguidament, es calcula la quota, és a dir, el nombre mínim de vots que cada candidat necessita per a ser triat. En un districte on han de ser elegits tres candidats, la quota és d'una quarta part dels vots més un, perquè només un màxim de tres pot arribar a aquest llindar. En un districte de quatre places, la quota és d'una cinquena part dels vots vàlids més un, i així successivament.

Els candidats menys votats es van eliminant i els seus vots es transfereixen a la resta, d'acord amb la preferència següent de cada votant. I així successivament fins que tots els escons de cada circumscripció han estat assignats.

El Sinn Féin ha presentat molt pocs candidats, perquè tenia unes expectatives baixes: un total de quaranta-dos per trenta-nou districtes; els

Hi ha la possibilitat que es repeteixin les eleccions, fet que beneficiaria tan sols el Sinn Féin

grans partits en presentaven gairebé el doble. Una repetició electoral podria beneficiar encara més el partit.

Ara què?

La situació actual és complicada. Durant la campanya, els dos grans partits havien descartat explícitament de governar amb el Sinn Féin; però Micheál Martin, cap del Fianna Fáil, ara ha modificat el discurs i, tot i les diferències, diu que està disposat a

treballar amb el Sinn Féin.

El pacte entre el Fianna Fáil i el Fine Gael, que ja han pactat aquests darrers anys, tot i ser rivals teòricament enfrontats, pot acabar d'enfonsar el bipartidisme i reforçar la resta d'opcions.

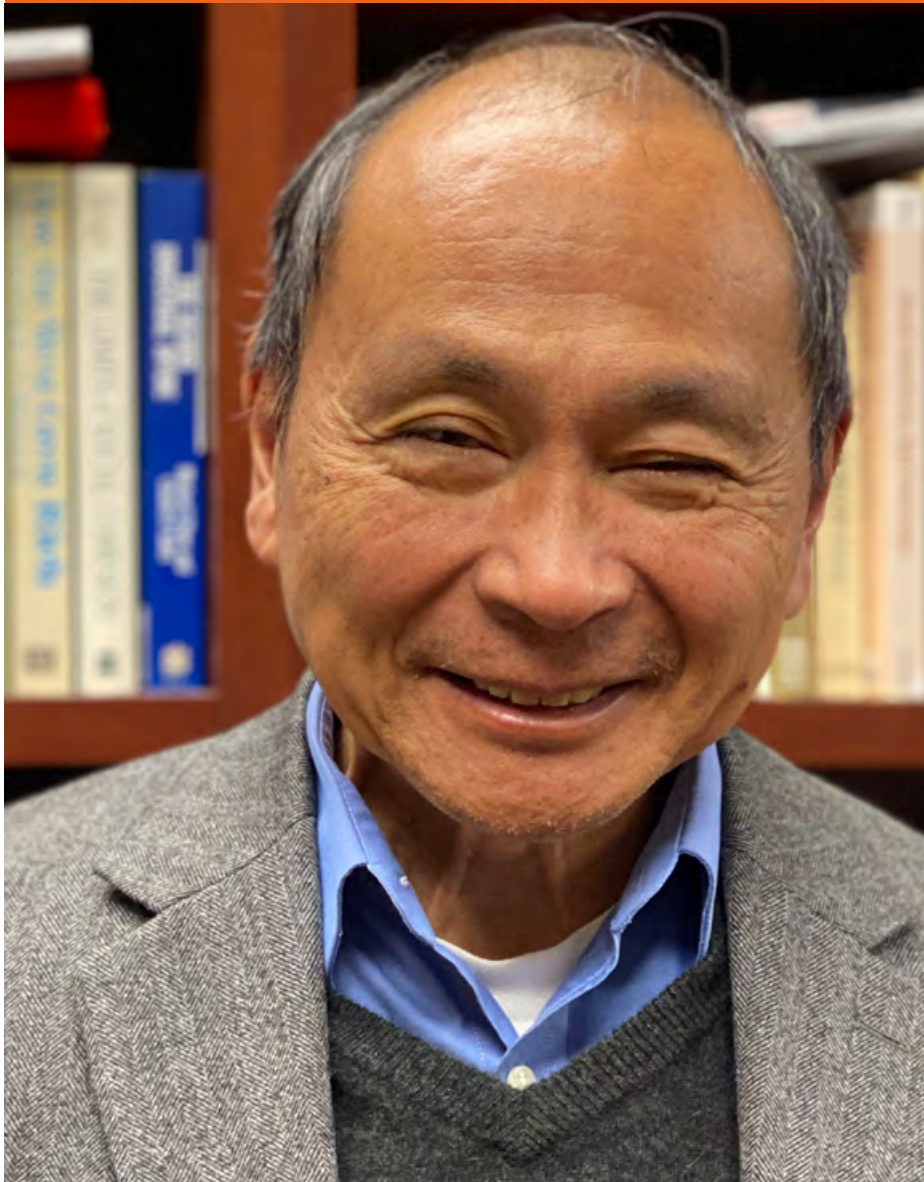
Mary Lou McDonald sap que els laboristes es van enfonsar quan van decidir de donar suport al Fine Gael enmig de la crisi, i ha dit que vol formar un govern sense els dos grans partits, que abasti els laboristes, els verds i independents. Tanmateix, difícilment aquesta opció aconseguirà prou escons.

També hi ha la possibilitat que es repeteixin les eleccions, fet que beneficiaria tan sols el Sinn Féin, que podria presentar més candidats i guanyar més escons. L'escenari futur és incert, però tot sembla indicar que Irlanda ha canviat per sempre. ■

FRANCIS FUKUYAMA

‘Sense sentiment nacional no hi pot haver democràcia’

El prestigiós politòleg nord-americà conversa amb el director de VilaWeb a propòsit del seu darrer llibre, ‘Identity’

LAURA MÉNDEZ-ORTIZ

VICENT PARTAL

Francis Fukuyama és un dels grans noms de la ciència política a escala mundial. Professor a la Universitat de Stanford, on dirigeix el màster Ford Dorsey de política internacional, va saltar a la fama l'any 1992 amb la publicació de *The End of History and the Last Man*, un assaig sovint incompès que va marcar una època, però que li va valer moltes crítiques. En aquell text proclamava la victòria del capitalisme liberal, una proclamació que l'auge de l'autoritarisme en el món occidental avui posa en qüestió. Posteriorment ha escrit diversos llibres, el darrer dels quals és *Identity*, un repàs particularment interessant i documentat del paper de les polítiques d'identitat al món.

Parle amb el professor Fukuyama al seu despatx de la universitat californiana, un petit espai curull de llibres. Sobre la taula té una maça cerimonial ucraïnesa, tan bonica com amenaçadora, que retirarà abans de començar a parlar. La conversa no és senzilla: el fet de parlar amb un periodista català clarament el condiciona. El professor Fukuyama té un discurs molt estructurat sobre la identitat, les nacions, la gestió de les diferències o la democràcia, però alhora calcula molt bé què diu. Hi ha moments que alguns dels seus arguments se'm fan impossibles d'acceptar i el replique, però ell en cap moment no defuig el debat.

—Al principi del llibre expliqueu que, a parer vostre, allò que anomenem ‘polítiques d'identitat’ impliquen una amenaça per a les democràcies liberals.
—Només una certa amenaça...

—Sí. És perquè insistiu en el fet que són els individus i no pas els grups els qui fan que la democràcia funcioni. Però no trobeu que sempre ha estat igual? Els sindicats eren grups. Les sufragistes eren un col·lectiu i no pas persones individuals. Quina diferència hi veieu, ara?
—Avui dia la gran diferència és que molts dels grups en què hom s'organitza es basen en característiques fixes que no són

Les polítiques d'identitat que es basen en la raça, el grup ètnic o el gènere tenen un objectiu legítim

Hi ha expressions del nacionalisme que són compatibles amb un sistema democràtic. És més, penso que sense sentiment d'identitat nacional no hi pot haver democràcia

voluntàries. Si us afilieu a un sindicat, la decisió és vostra, com a individu. Us en podeu fer o no. Podeu triar-ne el que vulgueu. Però si demostreu solidaritat –posem per cas– envers el vostre grup racial basant-vos en la vostra raça, aleshores això ja no és voluntari. Als EUA, si passeu el carrer i veieu que ve un home negre, pensareu ‘un negre’ i no pas ‘el Joe’, o qualsevol altre tret personal. I trobo que aquesta identificació que es basa en la raça o el grup ètnic és un problema. En democràcia hi ha la idea que cada individu és un agent, una persona que pot prendre decisions de manera autònoma. D'això es tracta, si volem que la societat funcioni. En darrer terme, qui té autonomia és l'individu i no pas el grup.

—Però es pot ser negre sense tenir-ne consciència. I les polítiques d'identitat només funcionen si les persones tenen consciència de la seua identitat.

—Les polítiques d'identitat que es basen en la raça, el grup ètnic o el gènere tenen un objectiu legítim. Normalment apareixen quan hi ha col·lectius que són marginats dins la societat en general, que arrossegueu algun prejudici que fa que llur identitat particular no es tingui en consideració. Per tant, cap objecció: hom aplica un estereotip a un grup determinat i els integrants d'aquest col·lectiu s'hi tornen exigint un tracte just, que els reconguin i els tractin com tothom. Això per a mi no és cap problema.

—Però...

—A parer meu, el problema apareix quan aquesta identitat esdevé una mena de qualitat essencial d'una persona, l'element més important que en coneixem, i tots els seus actes i decisions es determinen en funció de la pertinença al grup. I quan el grup comença a mostrar-se intolerant o agressiu envers els altres col·lectius, aleshores és problemàtic. En general, aquest és el problema del nacionalisme.

—Penseu que, en general, el nacionalisme és intolerant?

—Crec que la primera manifestació de

les polítiques d'identitat a escala mundial van ser els nacionalismes europeus, que van aparèixer després de la Revolució Francesa. La Revolució Francesa té un vessant liberal, la dels drets de les persones, i també en té una de nacionalista: la defensa del poble francès. Aquests dos vessants van entrar en conflicte i, per desgràcia, el principi nacional es va imposar. Prenguem per cas el poble alemany. Els alemanys estaven escampats per tot Europa central i oriental. I se'ls va ocórrer d'aplegar-se dins un mateix estat i governar-se tots sols. Però quan aquesta idea deriva cap a la intolerància, quan no accepten dins el país la gent que no és alemanya, aleshores acaben agredint els no alemanys de fora del país. És a dir, que tenim un problema. Aquesta mena de moviments poden començar a partir d'una reivindicació legítima, però pot ser que acabin caient en la intolerància.

—Però això només és una possibilitat. No ha d'acabar essent així. Hi ha nacionalismes agressius, però també n'hi ha de tolerants, de defensius.

—A Europa el nacionalisme té molt mala premsa, especialment entre l'esquerra. La majoria l'associen amb el nacional-socialisme i moviments polítics molt intolerants.

—I vós?

—Trobo que s'equivoquen. Hi ha expressions del nacionalisme que són compatibles amb un sistema democràtic. És més, penso que sense sentiment d'identitat nacional no hi pot haver democràcia. Altrament no tindríem res en comú amb la gent amb qui compartim un mateix àmbit geogràfic. Això passa a l'Orient Mitjà, on hom se centra en el seu grup ètnic i de fet no volen conviure dins el mateix estat amb més grups. I en aquestes condicions és molt complicat de tenir una democràcia acceptable.

—Anem al quid de la qüestió. Com de finiríeu avui una nació?

—Precisament era això que m'amoïnava de ser entrevistat per un periodista català!

A l'Europa occidental les democràcies s'edifiquen sobre nacions relativament homogènies, com ara França, Itàlia o Espanya

LAURA MÉNDEZ-ORTIZ

—I doncs?

—És que no tinc resposta a aquesta qüestió.

—I en teniu, de resposta?

—Aquesta és una de les preguntes que la teoria política de la democràcia moderna no ha respost adequadament. Penso que gairebé totes les nacions actuals es van crear en períodes predemocràtics i moltes són fruit de moltíssima violència. Gran Bretanya, França, Alemanya... totes aquestes nacions van construir llur identitat nacional a còpia de neteges ètniques, assimilacions forçades i mètodes horribles! I posteriorment aquestes mateixes nacions es van democratitzar. Per això a l'Europa occidental les democràcies s'edifiquen sobre nacions relativament homogènies, com ara França, Itàlia o Espanya. Però resulta que determinades nacions no ho són prou, d'homogènies. I la cosa funciona mentre hi ha un règim autoritari, però és molt més difícil en democràcia. Cal convèncer el poble de quina és la llengua nacional, cal muntar una història i tenir uns símbols comuns. I trobo que això costa molt de fer, en democràcia.

—Joep Leerssen ha definit Europa com un dòmino: França inventà la nació, la qual cosa obligà Alemanya a esdevenir una nació, i a continuació Rússia, Polònia, etc. Aquesta definició posa l'accent en una perspectiva dinàmica de les nacions en el decurs de la història i fa que ens preguntem si la comunitat internacional disposa de normes, d'instruments per a respondre a aquesta dinàmica. No trobeu que el problema rau en aquesta manca de normes? Potser el problema no és la identitat, sinó com respondre a aquestes identitats...

—Aquesta qüestió és important. És bo que la política actuï seguint uns principis generals i, per exemple, hi ha tot un ventall de possibilitats respecte dels límits de la nació. Però la teoria no ens serveix de gaire orientació. Ernest Gellner sosté que el progrés econòmic al segle XIX va fer que Europa creés nacions. Les unitats econòmiques més grans eren més eficients i calia disposar d'una llengua comuna, per exemple, per tal de treballar bé plegats. Aquest és un dels motius que explica l'èxit del nacionalisme que pren la llengua com a pal de paller. Gellner

pensa que una de les raons que expliquen aquesta forma d'organització de base cultural és, també, de caràcter econòmic.

—I ara què? En el vostre llibre insistiu que la mundialització, l'economia nova, internet, etc., impliquen grans canvis. És possible de mantenir aquest ordre antic quan tot allò que l'envolta canvia tant? Fins a quin punt penseu que la idea d'identitat associada a la dignitat que apareix en el llibre es pot veure com una mena de millora per a les nostres societats democràtiques, precisament perquè l'entorn canvia tan de pressa?

—La mundialització i el creixement dels mercats mundials no respecten les antigues fronteres i les comunitats en què hom s'havia organitzat. Hi ha moltes persones que viuen amb incomoditat en un món on, per exemple, el seu lloc de treball depèn de decisions que es prenen molt i molt lluny. Això explica —en part— la resposta populista...

—La gent té la sensació que perd el control de la seva vida, de la societat on viu...

—Sí. Aquest és un altre problema culpa

de la mundialització. Les unitats polítiques ja no coincideixen amb les econòmiques i per això les persones no manen sobre la seva vida econòmica. I aquest problema esdevindrà crònic perquè costa molt de construir unitats més grans que coincideixin amb les econòmiques.

—La Unió Europea és això...

—La Unió Europea és l'intent més ambiciós d'aconseguir—ho. Els països europeus no poden competir individualment amb els EUA, ni tan sols amb la Xina. Per això Europa necessita una unitat de govern més gran. Però cal que l'estat cedeixi prou sobirania a la Unió, si volem que funcioni eficientment.

— D'entrada això no és problema. El problema és el funcionament de la Unió Europea. Mirem l'exemple de Grècia. Els grecs elegeixen un govern i rebutgen les polítiques d'austeritat en un referèndum. Però aleshores l'Eurogrup, que ni tan sols té reconeixement jurídic en absolut, les imposa al poble grec.

— Efectivament, la Unió Europea té greus problemes de legitimitat. Els elements més forts de l'estructura són els menys democràtics, com ara la Comissió i la burocràcia europea. El parlament europeu, que té molta més legitimitat, sempre ha estat més feble. Aquí tenim una crisi de debò.

—Curiosament el Tribunal de Justícia de la Unió Europea encapçala una revolució, ampliant els drets dels ciutadans de la UE. En són prova els casos recents dels europarlamentaris catalans i del matrimoni entre persones del mateix sexe a Romania.

—He seguit el tema amb els casos en què els governs dels estats han hagut d'obeir els dictàmens del Tribunal de Justícia de la UE i el Tribunal Europeu de Drets Humans. Però, paradoxalment, aquests tribunals no són sotmesos a gens de control democràtic i envaeixen la sobirania de les nacions.

—No tinc clar si el verb ‘envair’ és massa fort, vist com al final del llibre

LAURA MÉNDEZ-ORTIZ

defenseu la idea que les identitats es poden fer servir per a dividir, però també per a integrar...

— Si analitzem la formació de les identitats nacionals, veurem que s'hi arriba per camins diferents. Quan es fa de baix a dalt, hi trobem una llengua nacional, poetes, músics, cinema, un relat sobre la nació i tot un seguit de referents compartits. Però les identitats nacionals també es poden construir de dalt a baix: mitjançant l'escola, els governs creen un relat de construcció nacional. Per això bona part dels conflictes sobre el concepte de nació són conflictes sobre la història. I sorprèn de comprovar fins a quin punt aquesta mena de debats perduren en el temps. Jo creia que aquí, als EUA, ja s'havien acabat. Però no. Encara discutim sobre la guerra civil!

— Per tal d'entendre millor el vostre punt de vista, m'agradaria afegir la qüestió de les dones a l'argument. Als EUA i a l'estat espanyol l'extrema dreta s'hi mostra cada vegada més agressiva. Fins a quin punt és possible de conciliar aquesta conducta

**agressiva amb la idea que les persones
tenen drets i mereixen respecte?**

—No hi ha cap fórmula senzilla. De vegades la gent es pot convèncer. De vegades cal que s'esdevingui un fet molt greu. Recordeu el moviment dels drets civils [als EUA]. Va haver-hi situacions en què activistes pels drets civils foren assassinats i això va sacsejar la consciència de la població i va ajudar a canviar-ne la mentalitat. Però, en tot cas, emprar la força genera una situació il·legítima que no s'aguanta durant gaire temps. Quan desapareix la força, es torna a la situació anterior.

—Per tant, la força no és una alternativa real...

—Si estudiem els casos de construcció nacional que han reeixit, veurem que se sostenen més en incentius que no pas en la força. Per exemple, el coneixement del francès a França o l'anglès als EUA proporciona un avantatge econòmic enorme. Quan analitzem la unificació lingüística francesa al segle XIX, veiem que va ser fruit de l'avantatge econòmic.

mic que conferia saber francès, a més de l'accés a una cultura més elevada. Feia modern. Per això la gent va decidir aprendre francès de bon grat.

—No va ser pas de bon grat. Hi hagué molta opressió. Als catalans ens van obligar a parlar francès amb mètodes terribles...

—Sí, hi va haver coerció, especialment a causa del sistema escolar centralitzat. Però alhora era atractiu per a molta gent. Avui dia ho veiem als EUA. Hi ha molt pocs immigrants que vulguin continuar parlant vietnamita o khmer, per exemple. El domini de l'anglès és entès com una eina que facilita una vida millor. Volen trobar feina, formar part de la comunitat nacional i aquesta és una de les vies que formen la identitat.

—Però són situacions diferents. Quan ens obliguen a canviar d'identitat per força, es crea un problema social i personal que costa de resoldre...

—Sí. Però si ens fixem en el nombre de llengües que han desaparegut al món aquests darrers tres-cents anys, és innegable que això és una realitat i que continua passant.

—No us incomoda, que les llengües desapareguin?

—Penso que forma part de la mundialització. És com ara queixar-nos que ja no vivim en llogarets. Podem discutir-ho, però en un món ple de grans metròpolis, és un debat fals.

—No hi estic gens d'acord, però deixeu-me tornar-ho a provar amb el tema de les dones. Penseu que la postura de determinats moviments de dretes, no solament respecte del feminisme, sinó també les dones, és una manera de menysprear la diferència? I fins a quin punt és un perill per a la democràcia, atès que es fonamenta en l'individu i els individus mereixen respecte...

—Crec que forma part del procés d'acomodament a les condicions socioeconòmiques tan diferents en què vivim. Als anys seixanta del segle passat les dones es van incorporar al mercat laboral molt ràpidament i això va generar relacions molt diferents entre els dos sexes. A les fàbriques i els despatxos la gent es trobava treballant amb persones de l'altre sexe, però encara tenien els costums socials propis de quan les dones

es quedaven a casa amb la família. Per necessitats i motius econòmics, arran de la transició de la societat industrial a la post-industrial, era inevitable que la dona entrés als centres de treball i, per tant, també era inevitable que les normes socials s'hi adaptessin. Tanmateix, hi ha determinades diferències biològiques entre homes i dones que no podem ignorar. Aquestes diferències són reals.

—I els sentiments personals, què?

—Hi ha una branca del moviment identitari que pretén negar que tot té una base biològica. Jo trobo que és una ximpleria, però certament aquesta serà una de les grans batalles ideològiques.

—I serà interessant, no trobeu?

—Sí, però tindrà un cost: el moviment feminista es divideix entre els qui no posen entrebancs a remarcar que les dones i els homes són diferents i els qui defensen que aquestes diferències són una construcció social i que les persones podem triar.

—Fa un segle els moviments d'avantguarda (posem per cas, Picasso o Stravinsky) ens mostraren que la nostra mirada, la visió que tenim, era la manera bàsica d'entendre el món. Podem dir que, en darrer terme, aquesta visió cultural vol dir que en el món actual allò que és rellevant és allò que jo vull ser?

—L'auge de l'individualisme modern ha posat l'accent en un aspecte de la personalitat humana: la capacitat de triar. El problema és que, de fet, no som totalment autònoms. Vivim en societat, depenem de més gent, hem de respectar les normes si volem assolir els objectius i també hem de conèixer els nostres límits. Quin goig que em faria ser jugador de bàsquet, però sóc massa baixet! Bromes a banda, penso que la realitat és que tots tenim una autonomia molt limitada i això fa que no siguem feliços.

—Però allò que avui dia la societat veu normal evoluciona constantment. Per això no podem estar segurs de quin camí agafarà...

LAURA MÉNDEZ-ORTIZ

—Efectivament! Tinc escrit un llibre sobre biotecnologia i estem d'acord en aquest punt.

—La identitat pot canviar amb el temps. Mireu què passa a Hong Kong, on la identitat es fa servir per a defensar la democràcia. Utilitzen la identitat local, que anomenen 'localisme', com a instrument per a defensar-se de l'autoritarisme. Aquesta posició encara és més evident a Taiwan...

—En aquests casos la identitat té un paper positiu. N'hi ha molts d'aquesta mena. El dels kurds a l'Irac i Turquia. S'enfronten a governs autoritaris i francament desagradables i crec que aquesta mena d'identitat nacional, aquest separatisme, és una manera de defensar la seva capacitat de decidir democràticament. La majoria de països que vivien sota el jou de la Unió Soviètica van fer servir la identitat nacional com a manera d'autoprotegir-se.

—Aleshores aquest ús de la identitat seria acceptable a escala internacional?

—La majoria estaria en favor de la independència d'una regió si l'entitat política de rang superior fos un govern autoritari. Penso que això no passa a Espanya perquè és un estat democràtic que és soci d'una democràcia encara més gran, la Unió Europea. Per tant, això complica el càlcul moral. Tanmateix, em consta que hi ha un debat sobre si Espanya és una democràcia de debò o no.

—I imagine que també us consta que la mateixa Unió Europea ja ha reconegut que països com Polònia i Hongria no són democràcies de debò. I en canvi són estats membres de la UE. Avui dia formar part de la Unió Europea no és prou per a poder dir que s'és una democràcia...

—Per desgràcia, és així. Teniu raó. No és tan senzill.

—Entenc que no voleu prendre partit en el debat sobre Catalunya.

—No. Em costa moltíssim parlar d'aquesta qüestió, d'un punt de vista personal i teòric, perquè no trobo un conjunt de principis clar que em permeti judicar-hi.

Personalment, tinc amics catalans i espanyols i m'interessa d'escoltar-los.

—M'han dit que vau parlar amb el president Quim Torra fa temps. És cert?

—Sí. Procuo parlar amb tantes persones rellevants com puc.

—En tot el llibre insistiu constantment en el paper de la dignitat en la política...

—Hegel va dir que el conjunt del procés de la història és la lluita per la dignitat. No vull excloure les motivacions econòmiques de la majoria de les lluites humanes, però, especialment en el nostre món modern, bona part de la política té a veure amb la dignitat: quina nació respectem, quina raça, quin gènere ...

—Però aleshores quan hom comprèn que mereix ser tractat dignament, això té conseqüències polítiques. I desena una lluita...

—Per això trobo que el nacionalisme és tan perillós!

—Tanmateix això entra en contradicció amb el fet que, com heu reconegut fa un moment, el moviment pels drets civils als EUA va comportar lluita, confrontació i polarització a fi de desvetllar la societat. Els moviments que cerquen la dignitat necessiten polaritzar per tal de ser entesos per la societat.

—Fins a cert punt. La ràbia serveix per a mobilitzar la població i fer que es polititzi i participi. Però quan n'hi ha massa, s'arriba a un punt en què no pots negociar ni arribar a un pacte perquè l'enorme despesa emocional invertida en la teva dignitat esdevé un obstacle. La democràcia, essencialment, és un sistema de normes que fem servir per a resoldre desacords. Si els desacords són tan profunds que no deixen espai per a trobar un punt de trobada, aleshores hi ha un perill per a la societat.

—I què passa en aquests casos?

—Cal reconèixer que de vegades la construcció d'institucions liberals que no es basen en la identitat pot causar un conflicte de tal magnitud que finalment

La majoria de països que vivien sota el jou de la Unió Soviètica van fer servir la identitat nacional com a manera d'autoprotegir-se

Si Trump és reelegit, farà com Modi a l'Índia. Se sentirà legitimat per a fer totes aquestes bestieses que fa contra els immigrants, etc

tothom s'adona que no hi ha manera de tirar endavant.

—I?

—Europa va crear la Unió Europea després de la Segona Guerra Mundial com una mesura per a prevenir més guerres. El problema és que les persones tenim poca memòria i tendim a queixar-nos d'unes altres coses. Per als nens que neixen avui a Europa, la perspectiva d'una guerra és abstracta i no n'esperen viure mai cap.

—Us amoïna que ens hàgem equivocat de camí?

—I tant! Per exemple, penso que les eleccions nord-americanes seran el fet més important del 2020. Si Donald Trump les torna a guanyar, les conseqüències seran negatives no solament per als EUA i l'ordre constitucional del país, sinó per al món sencer. Si Trump és reelegit, farà com Modi a l'Índia. Se sentirà legitimat per a fer totes aquestes bestieses que fa contra els immigrants, etc. I si això passa als EUA, donarem un patró a seguir a qualsevol altre líder autoritari que pugui ser elegit. ■

Festivals Llum BCN

Lletres Plaça del Llibre d'Alacant

Exposicions 'Contracultura' a l'IVAM

VilaWeb { Paper >15-16/2/2020

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

*Les Garrigues és un bon indret per a contemplar
els camps d'ametllers florits*

GINC ACTIVITATS PER FER ENTRE AMETLLERS FLORITS AQUEST FEBRER

CINC ACTIVITATS PER FER ENTRE AMETLLERS FLORITS AQUEST FEBRER

Festes Les Garrigues és un bon indret per a contemplar els camps d'ametllers florits · Aquest mes de febrer s'hi organitzin tot d'activitats relacionades amb la floració d'aquest arbre

REDACCIÓ

Els camps d'ametllers es vesteixen de blanc a partir de la tercera setmana de febrer, aproximadament. Enguany, amb les temperatures tan altes, alguns arbres s'han avançat, però encara és una bona època per a veure els ametllers florits, un espectacle natural preciós. Si voleu gaudir d'aquest paisatge, les Garrigues és un bon indret. A més, en aquesta època de l'any s'organitzen tot d'activitats al voltant dels camps d'ametllers. Us presentem una llista de les més destacades:

Red Flavors organitza tres jornades per a difondre aquestes vistes. Diumenge, a Arbeka, al bell mig d'ametllers florits, es farà un vermut acompanyat de productes de la zona i una copa de vi autòcton. Serà a les 11.30 en aquest camp de l'avinguda de la Floresta. La mateixa activitat es farà el 8 de març a Casteldans.

El dia 22 de febrer, hi haurà una proposta semblant, també a Arbeka, amb una degustació de productes locals a les 17.00. A més, els visitants podran contemplar la posta de sol enmig dels ametllers florits.

Paral·lelament, a la Cooperativa d'Arbeca faran tot d'activitats relacionades amb la florida dels ametllers. Dissabte a les 11.00 i a les 12.00 i diumenge a les 12.00 s'oferirà una ruta guiada pels camps, on deixaran tastar ametlles garapinyades i oli verge extra de la comarca. L'activitat, que començarà a la seu de la

Els camps d'ametllers es vesteixen de blanc a partir de la tercera setmana de febrer. ARXIU

cooperativa, es repetirà el dissabte 22 i el diumenge 23, amb els mateixos horaris.

A més, el Consell Esportiu de les Garrigues ha organitzat el 23 de febrer una caminada entre els ametllers florits. És una ruta d'uns deu quilòmetres, en què cal inscriure's prèviament.

El primer de març Olea Soul prepara una experiència especial, a la Granadella, que comença amb un esmorzar entre ametllers a còpia de productes locals.

En acabat, es farà una ruta pels camps, amb el guiatge dels pagesos que en tenen cura, els qui poden explicar millor els secrets d'aquest paisatge. A continuació, els participants visitaran una trencadora d'ametlles, on podran veure com es processen abans d'arribar al mercat. A migdia els oferiran un dinar d'home-natge a l'ametlla al Centre de la Cultura de l'Oli. I finalment podran participar en un taller d'ametlles garapinyades.

'Museum of the Moon', de Luke Jerram. CEDIDA

LLUM BCN 2020: EL POBLENOU ES TRANSFORMA EN UN MUSEU URBÀ QUAN ES FA FOSC

Festivals Les cinquanta-set instal·lacions lumíniques experimenten amb l'espai públic i juguen amb els sentits

REDACCIÓ

El barri del Poblenou de Barcelona es converteix en un gran museu a l'aire lliure gràcies al festival Llum BCN, on, quan es fa fosc, la llum transforma l'espai urbà en art. El 14, 15 i 16 de febrer, a partir de les set del vespre, es podran veure instal·lacions lumíniques i espectacles que utilitzen la realitat virtual, la imatge en moviment i la intel·ligència artificial en cinquanta-set punts diferents del 22@.

El festival Llum BCN es destaca per la innovació i l'experimentació. Hi participen artistes, dissenyadors i arquitectes d'arreu del món. Hi ha noms interna-

cionals de prestigi, però també talents emergents de les escoles d'art, disseny i arquitectura de Barcelona. Al costat de Julio Le Parc, Luke Jerram, l'estudi United Visual Artists, Kurt Hentschläger i Antoni Arola s'hi poden trobar els projectes d'alumnes de l'escola Eina, Massana, la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona i la Universitat Politècnica de Catalunya.

Paral·lelament, l'associació Poblenou Urban District organitza un festival alternatiu, l'Off Llum, un circuit de quinze instal·lacions lumíniques per a difondre els espais de creació i innovació del barri. A més, durant aquests tres dies a

l'espai gastronòmic Van Van Llum els visitants hi trobaran una oferta variada de gastroteques.

Una aplicació per a facilitar la ruta

Enguany el festival estrena una aplicació per a dispositius mòbils, amb tota la informació sobre les instal·lacions, que es poden ordenar per nom o distància. Una altra novetat és l'espai Àgora, on el públic podrà parlar amb els artistes i professionals sobre les seves obres. Aquests col·loquis es faran a l'edifici Disseny Hub Barcelona abans de començar les projeccions de llum.

Tot seguit us oferim una tria de les deu instal·lacions més destacades:

'The day we left fields', de Tundra. CEDIDA

L'associació Poblenou Urban District organitza l'Off Llum, un circuit de quinze instal·lacions per a difondre els espais de creació i innovació del barri

'Museum of the Moon', de Luke Jerram

On: estany del Disseny HUB Barcelona (plaça de les Glòries Catalanes, 37).

L'artista Luke Jerram fa servir la lluna d'inspiració i símbol. Durant segles ha tingut un gran pes en la cultura, les creences, els coneixements i la manera de veure les coses. És una lluna de set metres de diàmetre on es projecten imatges d'alta definició de la superfície lunar proporcionades per la NASA.

'Lo tèxtil', d'Alba G. Corral

On: Universitat Pompeu Fabra, Campus Poblenou (carrer de Roc Boronat, 138). La projecció d'imatges de l'Arxiu Històric del Poblenou sobre la façana de l'antiga fàbrica ret un homenatge a totes les dones que van treballar a la fàbrica tèxtil de Ca l'Aranyó d'ençà que es va inaugurar, el 1877. L'audiovisual mostra

el teixit social que van formar aquestes dones i la lluita pels seus drets laborals.

'The day we left fields', de Tundra

On: sala B del Disseny HUB Barcelona (plaça de les Glòries Catalanes, 37).

L'obra del col·lectiu d'artistes Tundra de Sant Petersburg és un prat frondós que penja de cap per avall del sostre del passadís de la sala B del Disseny Hub. L'herba oneja al ritme d'efectes sonors i lumínics. Aquesta instal·lació s'inspira en el medi i el lloc que ocupa en el paisatge urbà de les ciutats modernes.

'Cascada de llum', de Nueveojos

On: Casa Antònia Serra i Mas (carrer de Pere IV, 102, cantonada amb Pallars). Una cascada formada per més de 350 metres de llums led cau per sobre dels balcons de la casa Antònia Serra i Mas. L'edifici, de sis plantes i d'estil nou-

centista, va ser construït per l'arquitecte Ramon Puig i Gairalt el 1926. Amb aquesta obra els artistes barcelonins de Nueveojos volen convidar els espectadors a contemplar la relació de l'aigua amb la llum i l'arquitectura.

'Llum a les desigualtats', d'Òmnium Cultural i Anna Carreras

On: Centre de Formació de Persones Adultes Montserrat Roig (rambla del Poblenou, 130).

Aquesta instal·lació vol mostrar i explicar les desigualtats i la vulneració dels drets dels presos polítics, els immigrants o les víctimes de violència masclista. Les dades es poden veure en un mapa lumínic. Cada llum representa una història humana.

'Fira Climàtica', de UIC Barcelona School of Architecture

On: Can Picó (carrer de Pere IV, 58).

'Llum se'n va de càmping', de Tomás Picasso, Antoni Esteban Martret i Santiago Terigi (Off Llum). CEDIDA

El festival Llum BCN es destaca per la innovació i l'experimentació. Hi participen artistes, dissenyadors i arquitectes d'arreu del món

Fira Climàtica és una instal·lació autosuficient, en què els visitants han de pedalar en una bicicleta estàtica reciclada per generar energia i activar les línies lluminoses que pugen per la façana de l'edifici fins a la coberta. El propòsit és que tothom hi descobreixi els missatges de conscienciació ambiental i de lluita contra el canvi climàtic, però això dependrà de l'esforç de cadascú.

'Metamorfosi', de Julio Le Parc

On: façana del Disseny Hub Barcelona (plaça de Josep Antoni Coderch).
'Metamorfosi' projecta una selecció de les creacions del prestigiós artista argentí que s'uneixen i prenen una vida nova, amb el temps passat i la complicitat que neix entre les unes i les altres. L'artista vol transmetre la idea de seqüència, d'allò que és ines-

table i modulable unit amb diverses músiques.

'Sol', de Kurt Henshläger

On: Espai 88 (carrer Pamplona, 88).
El públic entra en un espai completament fosc i durant uns quants minuts es projecten de manera gairebé seguida ràfegues d'animacions abstractes que persisteixen en la retina quan torna la foscor. L'artista austríac format a Nova York vol crear una sensació de pèrdua de control i alteracions de la consciència i la percepció. Per això aquesta instal·lació no es recomana a persones amb epilèpsia ni amb especial sensibilitat ocular, com tampoc a menors de dotze anys. Com que no es permet de fer-hi fotografies ni vídeos, en entrar els assistents hauran de deixar els telèfons mòbils i les càmeres dins una bossa precintada.

'Llum se'n va de càmping', de Tomás Picasso, Antoni Esteban Martret i Santiago Terigi (Off Llum)

On: carrer de Carmen Amaya, 18.
Dues instal·lacions interconnectades il·luminaran el 'Càmping urbà del Poblenou' per reproduir l'experiència del campament de bosc en plena ciutat. Els autors volen crear la sensació de foguera que ens acompanya i ens il·lumina.

'Musica Universalis' de United Visual Artist

On: Espai Simon 100.
L'estudi londinenc vol investigar els sons d'objectes llunyans del nostre sistema solar. Han dissenyat una instal·lació que comprèn diverses escultures amb forma esfèrica entorn de les quals gira una llum i un altaveu. A mesura que passa el temps, la llum blanca canvia les freqüències de color que la componen.

Feia un any i mig que la Perla 29 no estrenava una producció pròpia dirigida per Oriol Broggi a la Biblioteca de Catalunya. ACN

LA PERLA 29 | ORIOL BROGGI ENS PARLEN DE QUOTIDIANITAT TRÀGICA A 'NOMÉS LA FI DEL MÓN'

Teatre La companyia torna a la Biblioteca de Catalunya amb aquesta proposta del dramaturg Jean-Luc Lagarce

REDACCIÓ

De fa un parell de dies, podem retrobar la companyia la Perla 29 al seu temple, la Biblioteca de Catalunya, amb la peça teatral *Només la fi del món*. El director Oriol Broggi ha escollit un text emblemàtic del dramaturg Jean-Luc Lagarce que narra la història de Louis, un escriptor que torna a casa després de dotze anys d'absència per anunciar la seva mort imminent. És un text amb paral·lelismes clars entre la vida del protagonista i la de l'autor, que el va

escriure quan va saber que es moriria, a trenta-quatre anys.

Feia un any i mig que la Perla 29 no estrenava una producció pròpia dirigida per Oriol Broggi a la Biblioteca de Catalunya. Per això, l'arribada de *Només la fi del món* també té un regust de retorn i d'esdeveniment especial per a la companyia.

Amant de les propostes teatrals potents, Broggi ha trobat en Jean-Luc Lagarce el millor aliat per a aquest retorn a casa. *Només la fi del món* és una obra trista, despullada i crua, sense artificis ni cops d'efecte cinematogràfics. La mort imminent del protagonista s'acaba diluint fins

a ser un element amb poca importància. Durant les hores que Louis és amb els seus, esclata tot un univers d'amor, pors, retrets i recances que evidencia qui és cadascú i quina relació hi ha realment entre ells. És simplement la necessitat de retrobar-se, de ser amb els seus germans, la qüestió que acaba dominant l'obra, segons Broggi. És també la impossibilitat de fer-se escoltar, de comunicar a la família la notícia, que farà que Louis, després d'aquesta tràgica trobada dominical, se'n vagi finalment sense haver anunciat la seva mort. L'ús del llenguatge, la dificultat del fet de dir, és una qüestió latent durant tota l'obra.

L'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM) ha inaugurat l'exposició 'Contracultura: resistència, utopia i provocació a València', que es podrà veure fins el 17 de maig. EP

L'IVAM REIVINDICA LA CONTRACULTURA DELS SETANTA I VUITANTA A VALÈNCIA

Exposicions La mostra 'Contracultura: resistència, utopia i provocació' vol retre homenatge als artistes de la transició

REDACCIÓ

De fotografies a pintades a les parets i de les falles als còmics, passant per cartells, música, cinema i literatura, a la València dels anys setanta i vuitanta es va cultivar tot un món cultural al marge de l'ortodòxia de l'època. La contracultura valenciana de la transició va mostrar que hi havia un món possible més lluminós i que la vida quotidiana podia canviar. Per a reivindicar-ne el valor artístic i cultural, l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM) ha inaugurat l'exposició 'Contracultura: resistència, utopia i provocació a València', que es podrà veure fins el 17 de maig.

La mostra, comissariada per Alberto Mira, destaca els trets distintius de la

contracultura valenciana enfront d'altres manifestacions culturals semblants arreu, amb senyals d'identitat pròpia, com ara l'horta, les falles i l'estatut. Aquelles expressions artístiques, segons que explica Mira, van ensenyar a pensar de manera diferent. El llegat, diu, és que 'som una mica més oberts i dialogants, és saber assimilar allò que tenim al voltant sense posar barreres'.

La mostra té dues línies artístiques: una d'estètica, en què es vol fer reflexionar l'espectador sobre què és l'art i com poden contribuir-hi les expressions artístiques contraculturals; i una altra d'historicista en què es convida el públic a dialogar amb el moment històric que abraça del 1968 fins al 1990, gairebé.

El recorregut comença amb imatges dels anys setanta en què la contracultura

s'enriqueix amb les col·laboracions entre cinema, art gràfic i literatura, amb obres de Rafa Gassent i Lluís Fernández. 'Contracultura' té una secció dedicada a les falles, que des de mitjan anys setanta van revitalitzar-se amb iniciatives que volien un model festiu diferent. La mirada contracultural intentava de recuperar aspectes de la festa que la cultura oficial havia arraconat.

La mostra també parla del feminisme, que mitjançant l'estètica va lluitar per qüestionar els estereotips que limitaven i deformaven imatges de la dona. A més, València també va ser un lloc de convergència de contracultures, com el punk i els locals on es començava a desenvolupar la teoria *queer* i el missatge de 'som allò que volem ser'. **U**

Detall de la instal·lació 'Reflexos i construccions d'identitat'. MARINA LOZANO TRIAY

CINC ARTISTES MENORQUINS REFLEXIONEN SOBRE LA PETJADA ECOLÒGICA A CA N'OLIVER

Exposicions Fins el 12 d'abril s'hi pot veure la mostra multidisciplinària 'Natura: petjada i vincle'

REDACCIÓ

Cinc artistes menorquins de menys de trenta-cinc anys fan una reflexió sobre la dualitat de l'home i la natura a l'espai expositiu de Ca n'Oliver de Maó. L'exposició 'Natura: petjada i vincle', comissariada per Carles Jiménez i organitzada per l'Ajuntament de Maó, mostra les lectures artístiques d'aquesta dualitat de Carme Gomila, Francesc Llompart, Marina E. G., Marina Lozano i Macià Florit per diversos mitjans, com ara el vídeo, la instal·lació, l'escultura i la música. La mostra es podrà veure fins el 12 d'abril.

'Natura: vincle i paisatge' tracta sobre la relació de l'home i la natura que ha regit la societat i les conseqüències que té, sobretot la petjada ecològica, que mesura la superfície de sòl productiu necessària

per a mantenir una població. A Menorca, cada habitant consumeix l'equivalent als recursos de gairebé cinc hectàrees. Això vol dir que per a cobrir les necessitats de la població es necessitaria que l'illa fos més de sis vegades més gran. Aquesta petjada no tan sols modifica el paisatge sinó que també modifica el vincle de les persones i la natura. Els artistes han fet les creacions partint d'aquesta base i la dicotomia entre l'atracció de l'home cap a la natura i la gairebé inevitable destrucció que hi provoca.

L'artista audiovisual Macià Florit Campins (Ciutadella, 1990) a l'obra 'Ca-la Turqueta SA' proposa una reflexió sobre la possibilitat històrica d'urbanitzar aquesta cala, que s'ha mantingut intacta des de fa anys gràcies a la lluita ecologista. La instal·lació 'Transmutacions', de Marina E. G. (Ciutadella, 1991), en canvi, és una reflexió al voltant del concepte de

dualitat: natura-cultura, poble-ciutat, orgànic-artificial, són algunes de les dicotomies que hom es troba passejant per l'espai artístic. Marina Lozano Triay (el Mercadal, 1994) proposa de materialitzar la dualitat home-natura en dos elements que els defineixen, fusta i ferro, en la instal·lació 'Reflexos i construccions d'identitat'. Carme Gomila (Maó, 1987) i Francesc Llompart (Maó, 1987) proposen de qüestionar el rastre de l'home a la natura activant tots els sentits a la videoinstal·lació 'Macar'. La tria d'aquests cinc creadors, segons el comissari, respon a un 'interès especial per a donar veu a joves artistes que sovint no troben plataformes per a difondre la seva producció, especialment a Menorca'. A més, són artistes que en la seva trajectòria han mostrat un interès especial per a la natura i la seva relació amb els humans, molt vinculat amb el paisatge menorquí.

Els maresmencs Ebri Knight actuaran al festival Ítaca Carnaval. ARNAU CARBONELL

EL CARNESTOLTES S'AVANÇA A LA MIRONA DE LA MÀ DEL FESTIVAL ÍTACA

Festivals Ebri Knight i Mafalda seran els encarregats d'amenitzar la primera part de la festa, que es farà a la sala de concerts de Salt

REDACCIÓ

La sala la Mirona de Salt i el festival Ítaca s'uneixen per oferir una proposta alternativa per a celebrar el carnestoltes. Per primera vegada, aquest dissabte programen conjuntament una nit que vol convertir-se en una proposta cultural de referència durant aquesta popular celebració.

La programació comptarà amb les actuacions de la banda valenciana Mafalda i dels maresmencs Ebri Knight. Després, se celebrarà la festa de carnestoltes que organitza cada any la sala de concerts, amb la música de DJ Hochi i DJ Sendo.

En total, oferiran més de set hores de música.

Amb aquesta nova proposta, el festival Ítaca dona el tret de sortida a la programació d'enguany. La pròxima proposta serà per Setmana Santa. Serà l'11 d'abril a l'Estaca i hi actuaran Manel, Ciudad Jara i Lildami. L'endemà, serà el torn del Pot Petit, uns dels grups de música infantil més populars del moment. D'aquesta manera, el festival es vol obrir a un públic més familiar.

Però a Ítaca ja preparen la seva gran cita per excel·lència, que es fa a l'Estartit cada Sant Joan. De moment, ja se sap que hi tocaran els Amics de les Arts, Ítaca Band, La Sra Tomasa i Làgrimes de Sangre.

Girona es converteix en el punt de trobada del món del circ amb el novè Festival Internacional del Circ Elefant d'Or. ACN

L'ELEFANT D'OR COMMEMORA EL 50È ANIVERSARI DE L'ARRIBADA DEL CIRC RUS AL PRINCIPAT

Circ Vuitanta-quatre artistes de dotze països participaran en el Festival Internacional de Circ de Girona

REDACCIÓ

Girona es converteix en el punt de trobada del món del circ amb el novè Festival Internacional del Circ Elefant d'Or, que commemora el 50è aniversari de l'arribada de la primera companyia de circ rus al Principat. Del 13 al 18 de febrer, la gran carpa del Camp de Mart de la Devesa acollirà vint-i-quatre espectacles i vuitanta-quatre artistes de dotze països diferents. Paral·lelament al festival, al Palau de Fires es farà el segon Circus World Market, l'única fira del món dedicada a empreses del sector del circ.

L'Elefant d'Or és considerat un dels cinc millors festivals de circ del món i els espectacles que ofereix no s'han

vist mai abans a l'Europa occidental. Dins la programació destaca el número del bielorús Vladímir Ivànov, que farà equilibris sobre un cilindre penjat d'un trapezi. És un dels tres únics artistes al món que practiquen aquesta disciplina. Una altra actuació destacada és la d'Ok-sana Awkward, una de les pallasses més populars del moment. També hi haurà actuacions de malabars, cintes aèries, equilibris en escales i acrobàcies en bicicleta i en monocicles.

Enguany, s'han eliminat les columnes que hi havia a la carpa, cosa que ha permès de guanyar espai i afegir quatre mil localitats més. D'aquesta manera, podran passar per la carpa fins a 38.000 espectadors. Els dos primers dies, al matí, es faran representacions exclusives per a escoles.

La producció d'aquesta hortalissa al Delta de l'Ebre es concentra entre Amposta i l'Aldea i la varietat més cultivada és la blanca de Tudela, tendra i gustosa. ACN

AMPOSTA CELEBRA EL 25È ANIVERSARI DE LA FESTA DE LA CARXOFA

Festes La jornada gastronòmica ofereix moltes novetats, com la incorporació de l'arròs com a ingredient estrella de la festa i la Ruta de Platerets

REDACCIÓ

Aquest diumenge, Amposta torna a acollir la Festa de la Carxofa, que amb la celebració del 25è aniversari arriba plena de novetats: la principal és la incorporació de l'arròs, un altre producte molt arrelat a les Terres de l'Ebre. Així doncs, a partir de les dotze del migdia al pavelló 1 d'octubre, s'hi podrà tastar el plat popular local basat en botifarra, salsitxes, carxofes i pa amb allioli. A més, els nou restaurants que hi participen també oferiran més de cinc mil degustacions pròpies.

Però la celebració no s'acaba aquí, sinó que el calendari és ple d'actes i activitats, com un mercat de productes de proximitat i la Ruta dels Platerets de la Carxofa i l'Arròs, una altra novetat d'enguany. La ruta s'organitza els caps de setmana del 21 al 23 de febrer i del 28 de febrer a l'1 de març als dinou bars i restaurants participants del municipi. Els assistents podran degustar les tapes de carxofa que ofereixen els establiments amb l'objectiu de fomentar la gastronomia local, de proximitat i de qualitat. Algunes de les propostes de la ruta són cloïsses amb carxofa, caragols amb carxofa i creps de carxofa. La producció d'aquesta

hortalissa al Delta de l'Ebre es concentra entre Amposta i l'Aldea i la varietat més cultivada és la blanca de Tudela, tendra i gustosa.

Però Amposta no és l'única ciutat que celebra una festa gastronòmica dedicada a la carxofa. Altres municipis amb tradició de conreu d'aquesta hortalissa també organitzen fires destinades a promocionar-ne l'ús en les receptes de la dieta mediterrània. Alguns exemples són la Festa de la Carxofa de Benicarló, que es va fer del 10 al 29 de gener, l'Encarxofa't de Cambrils, que es farà del 13 al 22 de març i el Carxofa Prat del Prat del Llobregat que serà entre el 7 de març i el 14 d'abril.

Belén Cuesta protagonitza el film 'Hasta que la boda nos separe'. ACN

DANI DE LA ORDEN TORNA ALS CINEMES AMB LA COMÈDIA 'HASTA QUE LA BODA NOS SEPRE'

El director de *Barcelona, nit d'estiu* i *Barcelona, nit d'hivern*, Dani de la Orden, torna a la gran pantalla amb la comèdia romàntica *Hasta que la boda nos separe*. Aquesta setmana també s'estrena el film sobre el mític personatge de videojocs Sonic i els enjòlits *Fantasy Island* i *Don't Let Go* ('Crimen a contrarreloj'). A més, arriba al cinemes el film d'animació japonès *Kimi to, nami ni noretara* ('El amor está en el agua') i la història basada en les memòries de Casanova *Dernier amour* ('Casanova, su último amor').

Hasta que la boda nos separe

Direcció: Dani de la Orden. Intèrprets: Belén Cuesta, Silvia Alonso, Malena Alterio; Jordi Sánchez, Álex García, Adrián Lastra, Antonio Resines. Gènere: Comèdia.

Una dona que es dedica a organitzar casaments s'enamora de la parella d'una amiga seva.

Sonic the Hedgehog

Sonic: La pel·lícula

Direcció: Jeff Fowler. Intèrprets: Tika Sumpter, Leanne Lapp, Debs Howard; Jim Carrey, Ben Schwartz, James Marsden. Gènere: Acció.

L'eriçó Sonic haurà de defensar el planeta dels plans malèvols del Dr. Robotnik.

Fantasy Island

Direcció: Jeff Wadlow. Intèrprets: Lucy Hale, Maggie Q, Portia Doubleday, Charlotte McKinney; Michael Rooker, Michael Peña, Kim Coates. Gènere: Enjòlit.

Un grup de persones va de vacances a una illa que no és tan paradisiàca com semblava.

Don't Let go

Crimen a contrarreloj

Direcció: Jacob Estes. Intèrprets: Storm Reid, Shinelle Azoroh, April Grace; David Oyelowo, Mykelti Williamson, Alfred Molina. Gènere: Enjòlit.

Un home rep una trucada de la seva neboda, que havia estat assassinada. Començarà una cursa contra rellotge per esbrinar si és ella de debò i si ell ha perdut el cap.

EMPANADA DE TONYINA

Una menja que és com una capsa de sorpreses

Ingredients

Pel farcit:

2 llaunes de tonyina amb oli (300 g)
1 pebrot verd
2 cebes mitjanes
4 tomàquets per a ratllar
2 grans d'all
4 pebrots del piquillo
2 ous durs
1 ou sencer
sal, oli, pebre negre
un gotet de vi blanc

Per a fer la pasta:

300 g de farina de força
100 g d'oli
100 g d'aigua tèbia
sal, una culleradeta de llevat en pols

NEUS GUSCÓ

Pastem tots els ingredients per a fer la pasta i deixem que reposi mitja hora o tres quarts a la nevera tapada.

Posem una paella al foc i hi sofregim la ceba, el pebrot, els alls, tot a trossets. Quan la ceba sigui transparent, tirem la copeta de vi blanc. Deixem que el vi s'evapori una mica i hi afegim els tomàquets ratllats. Ho salpebrem.

Agafem la pasta de l'empanada i l'estirem amb un corró. La tallarem en dues meitats. Una la posem a sobre d'una safata d'anar al forn. Hi aboquem el sofregit, la tonyina esmicolada, els ous durs a trossos i els pebrots del piquillo a tires.

Tapem el farcit amb l'altre tros de pasta. Segellem l'empanada pel voltant, amb els dits mullats d'aigua, fent un voraviu.

Al mig de l'empanada, hi fem un forat d'un centímetre, en forma de xemeneia. Pintem amb ou batut tota la pasta i en-fornem l'empanada: de 200° a 210°, fins que quedi daurada.

El govern espanyol prova de tapar les polèmiques de Borrell com a ministre a Europa

Els fiscals del Suprem intenten una rebel·lió contra els permisos als presos polítics

El Botànic renuncia a blindar el català a la funció pública

ACPV i Escola Valenciana demanen de mantenir el català com a requisit per a la funció pública

La temperatura de l'Antàrtida supera els 20 graus per primera vegada a la història